

Принята
на педагогическом совете
протокол № 1
«31» 08. 2023 г.

Согласовано
родительским комитетом
МАДОУ № 395
протокол № 1
«31» 08. 2023 г.

**Рабочая программа
Воспитателя по обучению татарскому языку
Махмутовой А.А.**

Разработана в соответствии с федеральным государственным образовательным стандартом дошкольного образования (утвержден приказом Минобрнауки России от 17 октября 2013 г. № 1155, зарегистрировано в Минюсте России 14 ноября 2013 г., регистрационный № 30384; в редакции приказа Минпросвещения России от 8 ноября 2022 г. № 955, зарегистрировано в Минюсте России 6 февраля 2023 г., регистрационный № 72264)
и федеральной образовательной программой дошкольного образования (утверждена приказом Минпросвещения России от 25 ноября 2022 г. № 1028, зарегистрировано в Минюсте России 28 декабря 2022 г., регистрационный № 71847)

Казань 2023

Эчтәлек

1. Максат бүлөгө.....					
1.1. Аңлатма язуу.....					3
1.2. Максат һәм бурычлар.....					4
1.3. Программа принциплары.....					4-6
1.4. Этно (ЭРС).....	мәдәни		төбәк		бердәмлеге 6
1.5. Милли состав.....					7
1.6. Планлаштырган нәтижәләр.....					
1.6.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Минем өем” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум (4-5 яшь).....					8-9
1.6.2. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Уйый-уйный үсәбез” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум (5-6 яшь).....					9-10
1.6.3. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Мәктәпкә илтә юллар” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум (6-7 яшь).....					11-12
1.6.4. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча кечкенәләр төркеме ел ахырына үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр.....					13
1.6.4. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча уртанчылар төркеме ел ахырына үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр.....					14
1.6.5. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча зурлар төркеме ел ахырына үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр.....					
1.6.6. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча мәктәпкә әзерлек төркеме ел ахырына үзләштерергә тиешле белем һәм күнекмәләр.....					
II. Эчтәлек бүлөгө.....					
2.1. Комплекслы тематик план.....					15-21
2.1.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Минем өем” проекты буенча уртанчылар төркеме өчен комплекслы тематик план.....					21-28
2.1.2. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча зурлар төркеме өчен комплекслы тематик план.....					29-36
2.1.3. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Без инде хәзер зурлар” проекты буенча мәктәпкә әзерлек төркеме өчен комплекслы тематик план.....					37-39
2.1.4. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) II кечкенәләр төркеме өчен комплекслы тематик план.....					40-41
2.1.5. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) уртанчылар төркеме өчен комплекслы тематик план.....					
2.1.6. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) зурлар төркеме өчен					

комплекслы				тематик
план.....				42-44
2.1.7. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) мәктәпкә эзерлек				
төркеме	өчен	комплекслы		тематик
план.....				45-46
2.2. Белем	бирүдә	эш	төрләре	һәм
формалары.....				55
III. Оештыру				
бүлеге.....				
3.1. Татар теле	кабинетының	матди-техник	яктан	тәэмин
ителеше.....				57-58
3.2. Методик яктан тәэминат				
58-59				
3.3. Предметлы-үстерешле мохит.....				59-64
IV. Кушымта.....				
...				
4.1. Татар телен		үзләштерү		дәрәжәләрен
билгеләү.....				
4.2. Файдаланган әдәбият.....				

I. Максат бүлеге

УМК «Туган телдә сөйләшәбез»- татар балаларына ана теле өйрәтү

1.1. Аңлатма язуы.

«Татарстан Республикасы халыклары телләре турында» Татарстан Республикасы Законнда һәм «Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләр саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы»нда мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Бу – республикабызда эшлән килә торган милли балалар бакчалары өчен кадрлар әзерләү, аларның белемен күтәрү һәм методик ярдәм күрсәтү мәсьәләләре. Өлеге проблемаларның бер өлеше “Туган телдә сөйләшәбез” өйрәтү-методик комплекты ярдәмендә чишелә. Тәкъдим ителгән эсбап – татар балаларын туган телгә өйрәтү, аларның сөйләшен үстерү буенча методик кулланма. Аның төп максаты ана телендә балаларның дөрес һәм яхшы телдән сөйләшен формалаштыру. Кече яшьтән үк баланың сөйләшен үстерү аның аралашу, танып белү, эхлакый һәм рухи юнәлешләр нигезен билгели. Ул 2010-2015 елларга мәгариф системасын үстерү Стратегиясе кысаларында балалар бакчаларында балаларга туган тел өйрәтү, сөйләм үстерү юнәлешен тормышка ашыру максатыннан төзелгән һәм “Туган телдә сөйләшәбез” дип аталган методик эсбап балалар бакчасында беренче кече яшьтәге балалар белән эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. “Туган телдә сөйләшәбез” дип исемләнгән методик комплект икенче кече яшьтәгеләр, уртанчылар, зурлар, мәктәпкә хәзерлек төркемнәре өчен дә әзерләнгән. Туган телне өйрәнүгә юнәлдерелгән эшчәнлек конспекты Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева редакциясендә чыккан “Туганнан алып мәктәпкә кадәр. Мәктәпкәчә мәгарифнең якинча төп белем бирү программасы” нигезендә төзелгән.

УМК “Татарча сөйләшәбез”- рус телле балаларга татар теле өйрәтү

1.2. Аңлатма язуы.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законнда һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, уку-методик комплекты (УМК) төзү бурычы куелды.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (алга таба программа) “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт таләпләре”нә (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 23.11.2009 елда 655 нче карары нигезендә расланган) нигезләнеп төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренә эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якин килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

1.2. Максат:Балаларны ана телендә дәрәс һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү.

Бурычлар:

1. Балаларны ана телендә дәрәс һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү;
2. Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәжәләрен формалаштыру;
3. Бәйләнешле сөйләм үстерү;
4. Тел һәм сөйләм күренешлүрен аңлау (тоемлау) сәләтен булдыру.

1.3. Программа принциплары:

1. Үстерелешле өйрәтү;
2. Өйрәтү барышында тәрбияләү;
3. Фәнниклек;
4. Эзлекчелек һәм системалылык;
5. Аңлаешлылык;
6. Балаларның яшь үзгәрешләрен исәпкә алу;
7. Гуманлылык;
8. Күрсәтмәчелек.

Балалар белән эшләү процессында *сүзлек эше* зур урын ала. Сүзлек эше- бәйләнешле сөйләм нигезе. Балалар бакчасында сүзлек эшенең өч бурычы чишелә:

1. Иң беренче чиратта, гомуми кулланылыштагы лексика хисабына (предметларны, аларның төп билгеләрен, сыйфатларын, алар белән эш-хәрәкәтләр ату) сүзлекне баептү.
2. Сүзлеккә төгәллек кертү. Балаларга сүзне әйтү үргәнгән бирү, аны һәр бала белән күп тапкыр кабатлау.
3. Сүзлекне активлаштыру.

Сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыруның төп шарты – тәрбиячелен, өлкәннәрнең грамоталы сөйләм һәм сөйләмнең морфологик, синтаксик ягын, сүзъясалу ысулларын үзләштерү буенча үткәрелә торган күнегүләр.

Аваз культурасы тәрбияләү буенча эш аның сөйләм сулышы, ишетеп кабул итү, артикуляция аппаратын үстерү һ. б. шундый компонентларны үз эченә ала.

Бәйләнешле сөйләм үстерү сөйләмнең ике формасын - диалогик һәм монологик сөйләмне

1.2. Максат: Балаларның көнүрешкә, табигатькә, жәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баептү, сүз һәм сүзтәзмәләрен төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар:

- 1.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртәргә, жавап бирәргә күнектерү, балада үзенең сөйләм белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
- 3.Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәжәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

1.3. Программа принциплары.

1.Коммуникативлык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

2.Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм

төренең үз үзгәрешләген исәпкә алу, тәрбияче сөйләм техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзгәрешләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләм үстерү;

3.Күрсәтмәчелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйлә рәвештә, аларның тирәюньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

4.Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

5. Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, ижади сәнгать, музыка.

6.Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлекчелекне күздә тоту;

7.Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

8. Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан

	<i>булу принцибы</i> - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтияжларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый.

үстөрүнө күздө тота. Диалогик сөйләмне үстөрдө сорау-жавап формасы, балаларның үзлөрөнөң сорау бирә, бер-берсенә мөрәжәгать итә белүе – иң отышлы формалар. Балаларның кечкенә хикәяләрне мөстәкыйль төзи белүе монологик сөйләм барлыкка килүдә мөһим күрсәткеч булып тора. Балаларны <i>матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру</i> – сөйләм үсешенәң әһәмиятле бурычы һәм чарасы. Матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру түбәндәге бурычларны чишкәндә тормышка ашырыла: 1. Дөнъяны бербөтен итеп кабул итүне, күзаллауларны формалаштыру. 2. Әдәби сөйләмне үстөрү. 3. Эстетик зәвыкны, әдәби әсәрне кабул итүне үстөрү. Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстөрү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары кулланыла. Шундый чараларның берсе булып, бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен, балаларның сөйләме тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлелеге белән аерылып тора. Бармак уеннары баш мие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясый. Чыннан да, физиологлар, психологлар үткәргән тикшеренүләр (Л.С. Выготский, И.П. Павлов, А.Р. Лурия, А.А. Леонтьев һ.б.) хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйлә булуын исбатлыйлар. Балалар белән эшләү дәверендә төрле предметлар тотып биюләр, уеннар кич кулланыла. Нәниләр уенчыкларны яшерәләр, эзлиләр, табалар. Мондый уеннар балаларда зур кызыксыну уята, тәрбияче күрсәткән хәрәкәтләрне балалар тырышып кабатлыйлар, “куян булып сикерәләр”, “кошлар булып очалар”, жим чүплиләр”, “аю кебек алпантлпән йөриләр”, “этәч булып кычкыралар” һ.б. Бу уеннарда музыка әсәрләрен куллану балаларның фонематик ишетү сәләтен, ритмикасын, эмоциональ сферасын да баета, үстөрә. УМКда өч белем бирү өлкәсе каралган: 1. “Танып – белү” белем бирү өлкәсе табигать, аның үзәнчәлекләре, экологик бәәләнешләр белән таныштыру; ел фасыллары турында белемнәрен тирәнәйтүне ыз эченә алган. 2. “Аралашу” белем бирү өлкәсе нәниләрдә туган телгә мэхәббәт тәрбияләү, матур әдәбият әсәрләре белән кызыксыну, авазларны дөрес әйтү, бәйләнешле сөйләм культурасы булдыру, диалогик сөйләм чараларын үз эченә алган.	Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәәмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ к–тәрәнкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр. 9. <i>Белем бирү эшчәнлегенәң дидактик принцибы</i> - гадидән катлаулыга таба бару. 10. <i>Индивидуальләштерү принцибы</i> - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстөрүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу. Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар. 1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар. 2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар). 3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм –үрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлегә өчен матер–аллар. 4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар). 5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар) 6. Интерактив уеннар. 7. Эш дәфтәрләре. Эш төрләре һәм формалары. Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора: 1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу. 2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстөрешле диалог. 3. Сюжетлы-рольле уеннар; 4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып). 5. Театральләштерү, сәхнәләштерү

	(бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-эниләргә, башка төркем балаларына). 6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар,
3. “Матур әдәбият” белем бирү өлкәсе кешеләрне һәрчак яхшыга гына өнди, акыллы, тапкыр булырга киңәш итә, шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр белән таныштыруны, балаларны әдәби телдә сөйләшәргә өйрәтүне максат итеп куя	“Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары. 7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр. 8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү. 9. Үстөрелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу). 10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзгә рәсемдә табып күрсәтү. 11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау. 12. Интерактив уеннар.

1.4 Этномәдәни төбәк бердәмлеге (ЭРС)

Балаларның туган илгә карата белемнәрен һәм дәүләт (Яңа ел, Ватанны саклаучылар көне, 8 Март, Жиңгү көне) халыкара (Сөмбелә, Туган тел көне, Нәүрүз, Сабан туе) бәйрәмнәре турында белемнәрен арттыру. Туган шәһәрнең күренекле урыннары белән таныштыру. Үз халкының кешелекчелеге, кунакчыллыгы, чисталыгы турында мәгълүмат бирү. Татарстан Республикасы халыкларының гореф-гадәтләре турында уку.

Балаларның кызыксынуларын исәпкә алып, туган як табигате турындагы белемнәрен киңәйтү. Кешеләрнең табигатьне саклау буенча эшчәнлеге белән таныштыру. Тере һәм тере булмаган табигатькә сакчыл караш тәрбияләү, табигатьтә үзгәрү катнашыннан соң туган уңай һәм тискәре нәтижеләрне алдан күрә белергә өйрәтү, туган як табигатенә үз ихтыяжыңны канәгатьләндерү өчен дип карау ярамаганлыгын аңлату, аны файдалануның беренчел күнекмәләрен булдыру («Әгәр мин һәм башка кешеләр дару үләннәрен тамырлары белән жыйса...»).

Туган якта ешрак очрый торган үсемлек һәм хайваннарга карата кызыксынуны үстерү.

Табигать объектларын үзгәрчәкләре буенча классларга, төркемнәргә бүлүгә өйрәтү (ылыссы һәм яфраклы агачлар, куаклар, үлән үсемлекләре; урман, болын, бакча үсемлекләре; урман жиләкләре, гөмбәләр, бүлмә гөлләре; кыргый һәм йорт хайваннары, йорт кошлары һәм киек кошлар, шул исәптән кышлаучы һәм күчмә кошлар, балыклар, бөҗәкләр һ. б.).

Республика территориясендәге хайваннарның яшәү рәвешен, аларның тышкы кыяфәт үзгәрчәкләрен (гәүдә өлешләре, тәне нәрсә белән капланган), хәрәкәт итү ысулларын (шуыша, оча, йөзә), азыкларын; кайбер бөҗәкләрнең, жир-су хайваннарының, сөйрәлүчеләрнең яшәү мөхитенә яраклашуларын күзәтергә өйрәтү. Хайваннарны тавышларыннан танырга булышу. Туган як табигатенә матурлыгын, аның форма, төс, исләр байлыгын күрә һәм тоя белү күнекмәләрен үстерү.

Төрле милләттән булган яшьтәшләренә карата игелекле һәм хөрмәтле мөнәсәбәт формалаштыру. Татар халкының мәдәниятенә, гореф-гадәтләренә кызыксыну уяту.

Жырга, сынлы сэнгәткә, матур әдәбиятка, Идел бие халыкларының сэнгәтенә карата мэхәббәт тәрбияләү (татар, рус, чуваш, удмурт, мари, мордва, башкорт).

1.5. Милли состав (2023-2024 нче уку елы башына)

Төркем	Балалар саны	Этник татарлар	Руслар	Катнаш милләтле гаилә	Башка милләтләр	Гаиләдә аралашу теле
№ 1 (1кечк. рус т.)	21					
№ 2 (1кечк.рус т.)	21					
№ 3 (1кечк.т.)	12					
№ 9 (2 кечк.т.)	25					
№8 (урт.рус.т.)	24					
№6 (зурлар.т.)	23					
№12 (зурл.-лог.рус.т.)	10					
№7 (м.э. т.)	24					
№11 (м.э. рус т.)	6					

Барлыгы – бала
 Этник татар баласы –
 Рус милләтле бала –
 Катнаш милләтле балалар –
 Башка милләт балалары-

1.5. Планлаштырган нәтижәләр

1.5.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “МИНЕМ ӨЕМ” проекты НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

1нче уку елы ахырына балалар тубәндәге белемнәрне үзләштерергә тиешләр:

- 1.Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына җавап бирергә.
- 2.Исэнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белергә.
- 3.Гади биремнәрне үти алырга: бир, мә, кил монда, утыр, сикер, аша, эч, ю, уйна .
4. Әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә: зур, кечкенә, матур, чиста, пычрак, әйбәт, тәмле.
- 5.Бишкә кадәр санын белергә.
- 6.Мин, син, бу, монда алмашлыкларын кулланырга .
- 7.Дуртыюлыклар, җырлар өйрәнергә.
8. Раслаучы сүзләрне: әйе, инкарь итүче: юк аңлап куллана белергә.
- 9.Актив сүзләр -49, сөйләм үрнәге -13, барысы 62 сүзгә белергә.

СҮЗЛӨР	САНЫ

ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)				
АКТИВ СҮЗЛӘР				
1	Эти - папа	25	Тәмле - вкусно	49
2	Эни - мама	26-27	Кил монда – иди сюда	
3	Кыз - девочка	28	Утыр – садись	
4	Малай - мальчик	29	Бир - дай	
5	Мин - я	30	Аша - кушай	
6	Исәнмесез - здравствуйте	31	Эч - пей	
7-8	Сау булыгыз - до	32	Туп - мяч	
9	свидания	33	Зур - большой	
10	Исәнме - здравствуй	34	Кечкенә (бәләкәй) -	
11	Эт - собака	35	маленький	
12	Песи - кошка	36	Матур - красивый	
13	Әйе - да	37	Курчак	
14-15	Юк - нет	38	– кукла	
16	Сау бул – до свидания	39-40	Куян -	
	Әби - бабушка		заяц	
			Аю -	
			медведь	
			Хәлләр ничек – как дела	
17	Бабай - бабушка	41	Уйна - играй	
18	Әйбәт - хорошо	42	Пычрак - грязный	
19	Ипи - хлеб	43	Чиста -	
20	Алма -яблоко	44	чистый	
21	Сөт - молоко	45	Ю -	
22	Чәй - чай	46	мой	
23	Рәхмәт - спасибо	47	Бер -	
24	Мә – на	48	один	
		49	Ике -	
			два	
			Өч - три	
			Дүрт - четыре	
			Биш – пять	
ПАС СҮЗЛӘР				13
СИВ				
1	Утырыгыз -	8-9	Кем анда? – кто	
23–	садитесь	10	там?	
4-5	Бу кем? – это	11	Басыгыз - встаньте	
6-7	кто?	12	Ал - возьми	
	Кем юк? – кто	13	Ничә? – сколько?	
	нет?		Нинди? - какой	
	Син кем? – ты			
	кто?			

БАРЛЫГЫ				62

1.5.2. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ” проекты

НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5–6 ЯШЬ.

Уку елы ахырына балалар түбәндәге белемнәрне үзләштерергә тиешләр:

1. Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына өстәп, Кем анда ?Кем юк? Син кем? Нәрсә кирәк? Нәрсә бар? сорауларына аңлап җавап бирергә.
2. Раслаучы сүзләрне: әйе, бар, инкарь итүче: юк аңлап куллана белергә.
3. Тәрбияче кушкан биремнәрне аңлап үтәргә (мә, бир, ал, утыр, сана, аша, эч, сал, ки, йокла, җырла).
4. Матур итеп исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт әйтә белергә.
5. Балалар үзләре сорау куярга, гади диалогларда үзләрен ышанычлы сизеп сөйләшә белергә;
төп хәрәкәтләрне белдергән фигыльләрне аңлый һәм куллана белергә тиешләр(сикерә ,уйный , җырлый, юа ,ашый, эчә, ярата ,кия ,сала ,утыра).
6. Әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә.
Төсләр: кызыл, сары, яшел, зәңгәр.
Тәм: тәмле, баллы.
Зурлык: зур, кечкенә, күп, ә.
Билге: матур, чиста, пычрак, әйбәт.
8.10 га кадәр саны белергә.
9.Предметның урынын күрсәтергә: караватта, өстәлдә, урындыкта.
10.Грамматик конструкцияләр, гади жөмлеләр төзергә.
11.Дүртьюллыкларны, җырларның сүзләрен яттан өйрәнергә, сәхнәләштерүдә катнашырга.
12.Ел ахырына 107 сүз белергә.

СҮЗЛӘР–(слова)	САНЫ
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. —49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	4-5 яшь 62 сүз
+ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)	5-6 яшь
АКТИВ СҮЗЛӘР	

1	Кишер - морковь	21	Аш- суп	38
2	Нинди - какой	22	Ботка - каша	
3	Баллы – сладкий (-ая, -ое)	23	Кашык - ложка	
4	Ничә - сколько	24	Тэлинкә - тарелка	
5	Суган - лук	25	Чынаяк - чашка	
6	Бәрәңге - картофель	26	Зәңгәр – синий (-ая, -ее)	
7	Алты - шесть	27	Күлмәк – платье(рубашка)	
8	Жиде - семь	28	Чалбар - брюки	
9	Сигез - восемь	29	Ки - одевай	
10	Тугыз - девять	30	Сал - снимай	
11	Ун - десять	31	Йокла - спи	
12	Кыяр - огурец	32	Бит - лицо	
13	Кәбестә - капуста	33	Кул - рука	
14	Кызыл - красный (-ая, -ое)	34	Өстәл - стол	
15	Сары - желтый (-ая, -ое)	35	Урындык - стул	
16	Яшел - зелёный(-ая, -ое)	36	Карават - кровать	
17	Кирәк - надо	37	Яратам - люблю	
18	Юа -моет	38	Бар - есть	
19-20	Нәрсә кирәк – что нужно?			
ПАССИВ СҮЗЛӘР				
1-2	Бу нәрсә? – Это что?	4–5	Нәрсә бар? – Что есть?	7
3-4	Хәерле көн —Добрый день	6-7	Күп – много	
БАРЛЫГЫ				107

1.5.3. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “МӘКТӘПКӘ ИЛТӘ ЮЛЛАР” проекты

НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР	САНЫ
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) Актив сүзләр: әти, әти, кыз, малай, мин, исәнмесез, сабулыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт,чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр,бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю,хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	4-5 яшь 62 сүз

+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь)				5-6 лет 45 сүз
Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)				
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь)				6-7 яшь 60 сүз
Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгәрә, төлке, йөгәр, йөгәрәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыим, укыйм, дәфтәр (58 сүз) Пассив сүзләр: нәрсә яратасың? (2 сүз)				
АКТИВ СҮЗЛӘР				
1 2-3 4 5-6 7-8 9 10 11 12 13 14 15 16	Син кем? – Ты кто? Хәерле көн – добрый день Тычкан – мышь Бу кем? – Это кто? Бу нәрсә? – Это что? Нишли? – Что делает? Йоклый – спит Утыра – сидит Ашый – кушает, ест Эчә – пьёт Нишлисең? – Что делаешь? Ашыйм – кушаю, ем Эчәм - пью	31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43	Йөгәрәм - бегу Чәкчәк – чакчак Өчпочмак – треугольник Яшь - лет Бүре - волк Керпе - ёж Тавык - курица Этәч - петух Үрдәк - утка Чана - санки Шуа - катается Шуам - катаюсь Бие - танцуй	58
17 18 19 20 21-22 23-24 25 26 27 28 29 30	Уйный - играет Уйныйм - играю Утырам - сижу Барам - иду Кая барасың? – Куда идёшь? Син нишлисең? – Ты что делаешь? Сикер - прыгай Сикерәм – прыгаю Сикерә - прыгает Йөгәрә - бежит Төлке - лиса Йөгәр - беги	44 45 46 47 48 49 50-51 52-53 54-55 56 58	Бии - танцует Биим – танцую Ак - белый Кара - чёрный Жырла - пой Жырлыйм - пою Зур рәхмәт – большое спасибо Китап укый – книгу читает Рәсем ясыим - рисую Укыйм - читаю Дәфтәр - тетрадь	
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				2
1-2	Нәрсә яратасың? – Что любишь?	Батыр - смелый		
БАРЛЫГЫ				167

1.5.4. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча зурлар төркеме ел ахырына үзләштерергә тиешле булган белем һәм күнекмәләр

Танып белү	Аралашу	Матур әдәбият уку
- Транспорт төрләрен кеше тормышын жиңеләйтә, уңайлыklar тудыра торган эйберләрне белү; - Предметның төсе, күләме, формасы, зурлыгы, авырлыгы, нинди материалдан эшләнгән булуы турында сөйли алу, аларны төркемләү – Төрле һөнәрләр (төзүчеләр, авыл эшчәннәре һ.б.) турында – белү; - Туган шәһәр, туган ил, аның башкаласы, юл йөрү кагыйдәләрен белү; - Үз туганнары, үзе турында сөйли алу, өй адресын әйтү; - Табигать күренешләрен күзәтеп, алар арасындагы бәйләнешләр турында нәтижә чыгара алу, кайбер закончалыкларны белү.	- Сөйләмдә төрле кушма жөмлөләр куллану, туры һәм кыёк сөйләмне куллану; - Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзү; - Әкиятләрнең ахрын тәмамлау, зур булмаган әдәби әсәрләнең эчтәлеген сөйләгәндә интонацияләрдән дөрес файдалану; - Сөйләмдә, башкалар белән аралашканда ягымлы сүзләр куллану; - Мәгънәдәш сүзләр һәм капма-каршы сүзләр куллану; - Аралашуда актив булу, теләп катнашу.	- Әсәрнең жанрын билгели алу (әкият, хикәя, шигырь); - Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерү, рольләргә бүлеп шигырьләрне сөйләү; - Яраткан язучыларны атый белү; - УМК да күрсәтелгән 2-3 шигырьне сөйләү, табышмак, мәкальләрне искә төшереп әйтү; - Әдәби персонажның кылган гамәлләре турында фикерләрен башкаларга сөйләү; - Үзенең яраткан китабы турында башкаларга сөйли белү.

1.5.5. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча мәктәпкә эзерлек төркеме
ел ахырына үзләштерергә тиешле булган белем һәм күнекмәләр

Танып белү	Аралашу	Матур әдәбият уку
- Сәламәт яшәү рәвеше, дәрес туклану турында күзаллау; - Экологик бәйләнешләрне аңлата алу, кешенең табигать белән бәйләнеше, үзара йогынтысын белү; - Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүматлы булу; - Предметларның үзләренә генә хас билгеләре, үзенчәлекле сыйфатлары буенча аерып ала һәм төркемле белү; - Үзе, әти-әнисе турында сөйли белү (фамилиясен, исемен, әтисенең исемен өй адресын әйтү, телефон номерын әйтә алу), өлкәннәр хезмәте, аларның эшлекле сыйфатлары турында мәгълүматлы булу.	- Күмәк сөйләмдә ктнашу (сораулар бирә, сорауларга тулы җавап кайтара, вакыйгалар, фактлар, күренешләр турында эзлекле, мәгънәле һәм аңлаешлы итеп сөйли); - Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен мәгънәсе буенча аңлап, төгәл куллану; - Сүзләрен контексттагы мәгънәсенә туры китереп сөйли белү күнекмәләре булу; - Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсенән чыгып, ижади хикәяләр төзи белү; -Тәрбияче һәм яшътәшләре белән әдәпле итеп сөйләшә белү.	-Әсәрнең жанрын билгели алу (әкият, хикәя, шигырь); - Китап геройларының хәленә керә белү, кылган гамәлләренә дәрес бәя бирү, үз мөнәсәбәтен белдерү; - Шигырьләренә, сәхнәләштергән әсәрләренә сәнгатҗле итеп сөйләү. Эчтәлегә буенча сорауларга җавап бирә белү; - Иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап, өйрәнгән матур әдәбият әсәрләрен тану; - Китаплардан яңа белемнәр алу мөмкинлеген аңлау.

II. Эчтәлек бүлгә

2.1. Комплекслы тематик план

2.1.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Минем өем” проекты буенча уртанчылар төркеме өчен комплекслы тематик план

№	Темалар	Сәгатьләр
	Гаилә – Семья	18(1-18)
1	“Минем гаиләм”	1
2	“Малай, кыз”	1
3	“Минем туганнарым”	1
4	“Әйдәгез танышыйк”	2
5	“Тату гаилә”	1
6	“Минем дуслар”	2
7	“Әйдәгез дуслашыйк”	2
8	“Әйе, юк”	2
9	“Качышлы уйныйбыз”	1
10	“Кунак килгән”	2
11	“Әйдәгез уйныйбыз”	1
12	“Безнең кунаклар”	2
13	“Шалкан әкиятә” мультфильм	1
2	Ашамлыклар – Продукты питания	12
1	“Әби күчтәнәче”	1
2	“Бабай күчтәнәче”	1
3	“Безнең кунаклар”	1

4	“Сөт, чэй”	1
5	Дустыңны сыйла”	1
6	“Рәхмәт әйт”	1
7	“Песине сыйла”	1
8	“Кунак сыйлау”	1
9	“Тәмле” кибетендә	1
10	“Кунакны ашат”	1
11	“Чэй табынында”	1
12	“Азат кунак чакыра”	1
	Уенчыклар- Игрушки	18
1	“Уенчыклар”	1
2	“Зур, кечкенә”	1
3	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	1
4	“Курчак кунакка килгән”	1
5	“Уенчыклар кибете”	1
6	“Паркка сәяхәт”	1
7	“Яңа уенчыклар”	1
8	“Уйныйбыз”	1
9	“Без уйнарга яратабыз”	1
10	“Мияуга бүләк”	1
11	“Уенчыклар кибете”	1
12	“Уенчыклар үпкәләгәннәр”	1
13	“Бүләкләр”	1
14	“Уйна”	1
15	“Күңелле уеннар”	1
16	“Уенчыклар юабыз”	1
17	“Ю”	1
18	“Акбай һәм мияу мажаралары”	1
	Саннар- Числа	6
1	“Саннар”	2
2	“Уйныйбыз да , саныбыз да”	1
3	“Уенчыклар”	1
4	“Ничә уенчык?”	1

5	“Уйный-уйный саныбыз”	1
	Кабатлау- Повторение	6
1	“Бергэләп уйныйбыз”	1
2	“Кунак чакырабыз”	1
3	“Күңелле ял итәбез”	1
4	“Без татарча сөйләшәбез”	1
5	“Бу өйдә кем яши?”	1
6	“Без театр уйныйбыз”	1

**УРТАНЧЫЛАР ТӨРКЕМЕ
ӨЧЕН «МИНЕМ ӨЕМ» ПРОЕКТЫ БУЕНЧА
ТЕМАТИК ПЛАН**

АКТИВ СҮЗЛӘР	СӨЙЛӘМ ҮРНӘГЕ	АУДИОЯЗМА ЭШ ДӘФТӘРЕ МУЛЬТФИЛЬМ
ГАИЛӘ – 18 СӘГАТЬ (1-18)		
эти эни малай кыз мин исәнмесез сау булыгыз исәнме эт песи әйе	-Бу кем? -Эти (эни, бабай, әби, кыз, малай). -Кем юк? -Эти (эни, бабай, әби, малай, кыз). -Исәнмесез. -Син кем? -Мин Коля (Оля). -Мин малай. -Сау булыгыз! -Исәнме, эни (эти, бабай, әби, кыз, малай, Мияу, Акбай). -Сау бул, эни (эти, бабай, әби, кыз, малай). -Кем анда? -Мин песи. Мин Мияу. -Кил монда. -Мин эт. Мин Акбай. -Кил монда. -Син Коля? -Әйе, Коля.	Аудиоязма №1-23 Дәфтәрдә эш №1-4 Мультифильмнар: 1. “Өйдәгез, дуслашыйк” 2. “Качышлы уйныйбыз” 3. “Шалкан”

юк сау бул эби бабай эйбэт	-Син малай (кыз)? -Эйе (юк). -Эти? (эни, бабай, эби, кыз, малай). -Эйе. -Эни? (эти, бабай, эби, кыз, малай). -Юк. -Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Эйе, кыз. -Хэллэр ничек? -Эйбэт.	
АШАМЛЫКЛАР – 12 СӘГАТЬ (19-30)		
ипи алма сөт чэй мә рәхмәт тәмле кил монда утыр	-Мә, ипи (алма, сөт, чэй). -Рәхмәт, эби. -Коля, мә ипи (алма, сөт, чэй). -Рәхмәт. -Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля) -Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чэй). Ипи (алма, сөт, чэй) тәмле (ме)? -Ипи (алма, сөт, чэй) тәмле. Рәхмәт. -Мә, тәмле алма (ипи). -Мә, ипи (алма) аша. -Мә, сөт (чэй) эч.	Аудиоязма №24-39 Дәфтәрдә эш №5-10 Мультфильмнар: 1. “Тәмле” кибетендә” 2. “Азат кунак чакыра”
аша эч		

УЕНЧЫКЛАР – 18 СЭГАТЬ (31-48)		
бир туп	- Бу нэрсэ? - Туп (курчак, куян, аю).	Аудиоязма №40-53
зур кечкенэ	-Курчак (туп, куян, аю) бир. -Мэ, курчак (туп, куян, аю).	Дэфтэрдэ эш №11-13
матур курчак	-Бу нэрсэ? -Аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян, туп) нинди? -Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенэ, эйбэт).	Мультифильмнар: 1. “Паркка саяхэт” 2. “Уенчыклар үпкэлэгэн” 3. “Күңелле уеннар” 4. “Ак бай һәм Мияу мажаралары”
куян аю	-Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенэ, матур, эйбэт). -Аю (курчак, куян, туп)? -Әйе. -Курчак (аю, куян, туп)? -Юк. -Бу нэрсэ? -Аю (курчак, куян, туп). -Мэ, аю (курчак, куян, туп). Уйна. -Коля, кил монда. Уйна. -Оля, кил монда. Уйна.	

САННАР - 6 СӘГАТЬ (49-54)		
бер ике өч дүрт биш	-Ничә? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничә малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничә кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк.	Аудиоязма №54-60 Дәфтәрдә эш №14 Мультфильм: 1. “Уйный-уйный санийбыз”
	-Ике? -Әйе. -Ничә аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	
КАБАТЛАУ - 6 СӘГАТЬ (55-60)		
		Аудиоязма №61-64 Дәфтәрдә эш №16-17 Мультфильм: 1. “Күңелле ял итәбез”

**2.1.2. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Уйный-уйный үсәбез” проекты
буенча зурлар төркеме өчен комплекслы тематик план**

№	Темалар	Сәгәтьләр
	Минем өем – Мой дом	3
1	“Минем өем”	1
2	“Кем юк?”	1
3	“Мультфильм «Шалкан» әкиятә”	1
	Яшелчәләр – Овощи	21

1	“Кишер үстөрөбөз”	1
2	“Куян күчтөнөчө”	1
3	“Баллы кишер”- мультфильм	1
4	“Серле кэрзин”	1
5	“Сыйлыйбыз”	1
6	“Бар матур бакча”	1
7	“Серле янчык”	1
8	“Серле кэрзин”	1
9	“Бар матур бак-а”	1
10	“Без хезмэт яратабыз”	1
11	“Яшелчэлэр кибете”	1

12	“Уйный-уйный эшлибөз”	1
13	“Төслөр дөнъясы”	2
14	“Юл мажаралары”	1
15	“Яшелчө салаты”	1
16	“Яшелчө ю”	1
17	“Кем эшлэми, шулашамый”-мультфильм	1
18	“Яшелчэлэр кибете”	1
19	“Уйныйбыз да, жырлыйбыз да”	1
20	“Уңыш бэйрәме”	1
	Ашамлыклар – Продукты	6
–	“Ашамлыклар”	1
2	“Ашханә”	1
3	“Аш бүлмәсе”-мультфильм	1
4	“Аю кунакка килгән”	1
5	“Кибеттә”	1
6	“Кем нәрсә ярата?”	1
	Савыт- саба - Посуда	6
1	“Туган көн”	1

2	“Курчак Алиягә булыш”	1
3	“Өч аю”-мультфильм	1
4	“Чэй табыны эзерлибез”	1
5	“Төсле чынаяклар”	1
6	“Чисталыкта матурлык”- мультфильм	1
	Киёмнәр – Одежда	6
1	“Туган көнгә яна киёмнәр”	1
2	“Курчакны киендер”	1
3	“Без киенәбез”	1
4	“Киенергә ярдәм ит”	1
5	“Алия йокларга жыена”	1
6	“Шаян уенчыклар”	1
	Шәхси гигиена- Личная гигиена	3
1	“Хәерле көн”	1
2	“Курчак белән уйныйбыз”	1
3	“Ни өчен киёмнәр югалган?”- мультфильм	
	Өй җиһазлары – Мебель	3
1	Өстәл театры “Өч аю”	1
2	“Җиһазлар кибете”	1
3	“Маша һәм өч аю”- мультфильм	1
	Бәйрәм “Туган көн”- Праздник “День рождения”	9
1	“Уенчыклар иленә сәяхәт”	1
2	“Курчакның туган көне”	1
3	“Туган көн” мультфильм	1
4	“Уйнарга яратабыз”	1
5	“Син нәрсә яратасың?”	1
19	“Кем нәрсә ярата?” мультфильм	1
21	“Уйный-уйный үсәбез”	1
22	“Нәрсә бар?”	1

23	“Бар, юк”	1
	Сабан туе бэйрэме – Праздник Сабантуй	3
1	“Сабан туена эзерлэнэбэз”	1
2	“Күңелле Сабан туе уеннары”	1
3	“Сабан туе бэйрэме”	1
	Барлығы :	100

ЗУРЛАР ТӨРКЕМЕ
«УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ» ПРОЕКТЫ БУЕНЧА
ТЕМАТИК ПЛАН

АКТИВ СҮЗЛӘР	СӨЙЛӘМ ҮРНӘГЕ	АУДИОЯЗМА ЭШ ДӘФТӘРЕ МУЛЬТФИЛЬМ
КАБАТЛАУ – 3 СӘГАТЬ (1-3)		
	“Минем өем” проекты буенча	Аудиоязма №1 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: 1. “Шалкан”
ЯШЕЛЧӘЛӘР – 21 СӘГАТЬ (4-24)		

кишер	-Бу нәрсә? -Кишер.	Аудиоязма №2-24
баллы	-Мә, кишер.	Дәфтәрдә эш №2-6
ничә	-Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)?	Мультфильмнар:
суган	-Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	1. "Баллы кишер"
бәрәңге	-Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	2. "Уйный-уйный эшлибез"
кыяр	-Рәхмәт.	3. "Юл мажаралары"
кәбестә	-Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	4. "Кем эшләми, шул ашамый"
нинди	-Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди?	
	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак)	

алты жиде сигез тугыз ун	Кишер баллы. Алма баллы. -Мә кишер(алма), аша. Баллы? -Әйе, баллы. Рәхмәт. -Ничә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? Сана. -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кил монда. Мә, ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) бир. -Мә, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер). -Рәхмәт. -Коля, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр) бир. -Мә, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр). -Сау бул, Коля. -Ничә кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер)? -Бер (1-10) кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер). -Кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) пычрак. -Бу туп. -Туп (алма) нинди? -Туп (алма) сары (кызыл, яшел) -Нинди туп (алма) юк? -Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк. -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) кирәк?	

кызыл сары яшел нәрсә кирәк? юа	-Кирәк. -Коля, нәрсә кирәк? -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк. -Нинди кыяр? -Яшел (тәмле, чиста) кыяр. -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) пычрак. -Мә, кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) ю. -Оля кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) юа.	
АШАМЛЫКЛАР – 6 СӘГАТЬ (25-30)		
аш ботка	тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй) - Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тәмле.	Аудиоязма №25-29 Дәфтәрдә эш №7, 8 Мультфильм: 1. “Аш бүлмәсе”
САВЫТ-САБА - 6 СӘГАТЬ (31-36)		

кашык тэлинкэ чынаяк зэңгэр	-Кашык (тэлинкэ, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -Зур (кечкенэ, сары, яшел, кызыл, зэңгэр). -Ничэ кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, (1-10) кашык(тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, кызыл (сары, яшел, зэңгэр). чынаяк (тэлинкэ, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Дэфтэрдэ эш №9, 10 Мультфильм: 1. “Өч аю” 2. “Чисталыкта - матурлык”

КИЕМНӨР - 6 СӘГАТЬ (37-42)		
күлмэк чалбар ки сал йокла	яшел (кызыл, сары, зэңгэр) күлмэк (чалбар). чиста күлмэк (чалбар). матур күлмэк (чалбар). күлмэк (чалбар) юк. -Оля, күлмэк (чалбар) бир. -Нинди күлмэк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зэңгэр) күлмэк (чалбар). -Ничэ күлмэк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмэк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмэк) бир. -Мэ, чалбар (күлмэк). -Рэхмэт. Курчак, мэ, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Курчак, йокла.	Аудиояз–а №38-43 Дэфтэрдэ эш №11, 12 Мультфильм: 1. “Киёмнәр кибетендә” 2. “Шаян уенчыклар”
ШӘХСИ ГИГИЕНА – 3 СӘГАТЬ (43-45)		

бит кул хæерле көн	-Хæерле көн. -Мæ су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Эш дæфтæре №13, 14 Мультфильм 1. "Ни өчен киемнәр югалган?"
ӨЙ ЖИҺАЗЛАРЫ – 3 СӘГАТЬ (46-48)		
өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урынд–к (өстәл, карават). –Зур аю, мә зур карават (өстәл, урындык). -Кечкенә аю, мә кечкенә карават (өстәл, урындык). -Нәрсә кирәк?	Аудиоязма № 49 Эш дæфтæре №15 Мультфильм: 1. "Маша һәм өч аю"
	-Карават (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди карават? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) карават. -Мә, зур карават. -Рәхмәт.	
БӘЙРӘМ "ТУГАН КӨН" – 9 СӘГАТЬ (49-57)		

яратам	-Мин алма (ипи, сөт, чэй, ботка, аш, кыяр, кэбестэ, бэрэнге, кишер) яратам. -Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам. -Нәрсә бар? -Туп (курчак) бар. -Нәрсә юк? -Туп (курчак) юк. “Бар”, “Юк” сүзләрен кулланып “Гаилә”, “Яшелчә” “Уенчыклар” темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. “Кибетле” уеннары.	Аудиоязма №50-60 Эш дәфтәре №16-19 Мультфильм: 1. “Туган көн” 2. ”Кем нәрсә ярата?”
БӘЙРӘМ “САБАНТУЙ”- 3 СӘГАТЬ (58-60)		
бар	Ел дәвамында өйрәнелгән сүзләр, сөйләм үрнәге кулланыла. “Гаилә”, “Яшелчә”, “Уенчыклар” темаларын кабатлау. “Кибетле” уеннары.	Аудиоязма №61-63 Мультфильм: 1. “Сабантуй бәйрәме”

2.1.3. “Татарча сөйләшәбез” УМК “Без инде хәзер зурлар” проекты буенча мәктәпкә эзерлек төркеме өчен комплекслы тематик план

№	Темалар	Сәгатьләр
1	“Әйдәгез танышабыз”	1
2	“Хәерле көн”	1
3	“Мияу адашкан”	1
4	“Син кем?”	1
5	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү	1
6	“Аю баласын дөнья белән таныштыру”	1

7	“Бу нәрсә?”	1
7	“Кем нишли?”	1
9	“Батыр Мияу белән куркак Куянкай”	1
10	“Дусларны сыйлыйбыз”	1
11	“Нишлисең?”	1
12	“Тату гаилә”	1
13	“Әйдәгез уйныйбыз”	1
14	“Кунак килде”	1
15	“Юмарт аю”	1
16	“Кафега барабыз”	1
17	“Без кафеда”	1
18	“Кафега барабыз”	1
19	“Күнелле уеннар”	3
20	“Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”	1
21	“Бәйрәмгә барабыз”	1
22	“Көчлеләр, кыюлар, житезләр”	1
23	“Казанда спорт бәйрәме”	1
24	“Без циркта”	1
25	“Жәнлекләр спорт бәйрәмендә”	1
26	“Безнең дуслар”	1
27	“Үрдәк дусларын тапты”	1
28	“Циркта”	1
29	“Акбай чана шуа”	1
30	“Чана шуам”	1
31	“Шаян кошлар” мультфильм	1
32	“Әйдә бие”	1
33	“Без биибез”	1
34	“Урманда зур концерт”	1
35	“Мияуның бүлмәсен бизибез”	1

36	“Туган көнгә бүләк эзерлибез”	1
37	“Акбай туган көнгә барырга эзерләнә”	1
38	“Мияуның туган көне”	1
39	“Туган көн табынында”	1
40	Мультфильм “Мияуның туган көне”	1
41	“Күңелле сәяхәт”	2
42	“Урман китапханәсендә”	1
43	“Күңелле сәяхәт”	2
44	“Уйный-уйный укыйбыз”	1
45	“Мәктәптә”	1
46	“Уку бүлмәсе”	1
47	“Урман мәктәбендә”	1
48	Өстәл театры “Теремкәй”	1
49	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
50	“Теремкәй” мультфильм	1
51	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата?”	1
52	“Кем нәрсә ярата?” әкиятен сәхнәләштерү	1
53	“Кем нәрсә ярата?” мультфильм	1
54	“Белем иленә сәяхәт”	1
55	“Могжизалар кыры”	1
56	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	1
Барлыгы:		60

МӨКТӨПКӨ ӨЗЕРЛЕК ТӨРКЕМЕ
«БЕЗ ИНДЕ ХЭЗЕР ЗУРЛАР – МӨКТӨПКӨ ИЛТӨ ЮЛЛАР»
ПРОЕКТЫ БУЕНЧА ТЕМАТИК ПЛАН

АКТИВ СҮЗЛЭР	СӨЙЛӨМ ҮРНӨГӨ	АУДИОЯЗМА ЭШ ДЭФТӨРӨ МУЛЬТФИЛЬМ

син кем		Аудиоязма №1 - 2
хэерле көн	-Хэерле көн, Оля (Коля). -Хэерле көн, эни (эти, бабай, эби).	Аудиоязма №3 - 5 Дәфтәрдә эш №1
тычкан		Мультфильм: “Мияу адашкан”
бу кем?		Аудиоязма №6 Дәфтәрдә эш №2
		Аудиоязма №7 - 8 Дәфтәрдә эш №3
		Мультфильм:”Аю баласы дөнья белән таныша”
бу нәрсә?	-Песи нишли? -Песи йоклый.	Аудиоязма №9 - 10 Дәфтәрдә эш №4
нишли? йоклый утыра	-Әни нишли? -Әни утыра.	Аудиоязма №11
		Мультфильм: “Батыр Мияу һәм куркак Куянкай”
ашый эчә	-Коля нишли? -Коля ашый (эчә).	Аудиоязма №12 Дәфтәрдә эш №5
нишлисең? ашыйм эчәм	-Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчәм.	Аудиоязма №13 - 14
		Мультфильм: “Тату гаилә”
		Аудиоязма №15

уйный уйныйм	-Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Аудиоязма №16 - 18
утырам		Мультфильм: “Юмарт аю”
		Аудиоязма №19
барам кая барасың? син нишлисең?	-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бэрэңге ашыйм (чэй эчэм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	Аудиоязма №20 Дэфэрдэ эш №6
	Туп, туп,	Мультфильм: “Кафега барабыз”
		Дэфтэрдэ эш №7

сикер-сикерэм	Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №21-23
сикерэ йөгерэ төлке	Куян сикерэ (йөгерэ). Туп сикерэ. Песи сикерэ (йөгерэ). Төлке сикерэ (йөгерэ).	Мультфильм: “Урманда күңелле уеннар” Аудиоязма №24 Дәфтәрдә эш №8
йөгер-йөгерэм	-Йөгер! Син нишлисен? -Мин йөгерәм.	Аудиоязма №25-28
чэк-чэк өчпочмак	-Мин чэк-чэк ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Мультфильм: “Көчлеләр, кыюлар, житезләр” Аудиоязма №29-30 Дәфтәрдә эш №9
яшь	-Сиңа ничә яшь? -6 яшь.	Мультфильм: “Жәнлекләр спорт бәйрәмендә”
бүре керпе	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Аудиоязма №31-32 Аудиоязма №33-34 Дәфтәрдә эш №10

тавык этэч	Этэч зур, матур Тавык кечкенэ, матур	Мультфильм: “Циркта”
үрдэк	-Син кем? -Мин үрдэк.	Аудиоязма №35 - 36 Дэфтэрдэ эш №11
чана шуа	Куян чана шуа.	Аудиоязма №37 - 38 Дэфтэрдэ эш №12
шуам	Мин чана шуам.	Мультфильм: “Ш–ян кошлар” Аудио–зма №39 - 40
бие бии	-Аю, эйдэ, бие!	Аудиоязма №41 Дэфтэрдэ эш №13
биим		Мультфильм: “Урманда зур концерт” Аудиоязм– №42 - 44 Дэфтэрдэ эш №14
ак кара	-Оля кызыл шар ярата? -Юк. -Оля яшел шар ярата?	Аудиоязма №45 - 46 Мультфильм: “Акбай туган к–нгэ барырга жыена”

жырла-жырлым	-Әйе, мин яшел шар яратам. -Син нишлисең? -Мин жырлым.	Аудиоязма №47 Дәфтәрдә эш №15 Аудиоязма №45, 48 – 49 Мультфильм: “Мияуның туган көне”
зур рәхмәт	жырлайбыз зур рәхмәт	Аудиоязма №50 Дә–тәрдә эш №16 Аудиоязма №51 - 53 Дәфтәрдә эш №17
китап укый	Кыз китап укый.	Мультфильм: “–рман китапханәсендә”
рәсем ясым	рәсем ясым-алма ясым мәктәп	Аудиоязма №54 - 60 Дәфтәрдә эш №18
укыйм	-Кем укый. -Мин укыйм.	Мультфильм “Уйный-уйный укыйбыз” Аудиоязма №61-63 Дәфтәрдә эш №19 Мультфильм: “Урман мәктәбендә” Аудиоязма №64

дэфтэр	бик тэмлэ Терем-терем, теремкэй, Зур түгел, кечкенэ. Теремкэйдэ тычкан яши. Теремкэйдэ куян яши. Теремкэйдэ бүрө яши. Теремкэйдэ төлкө яши. Теремкэйдэ аю яши. Алар бик дус. -Кэжэ кая? -Өнэ, кэжэ кэбестэ ашый. Кэжэ кэбестэ ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нэрсэ яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тэмлэ. -Мэ, кэжэ, ботка аша. -Юк, кэбестэ яратам. Кэбестэ тэмлэ.	Мультфильм: “Теремкэй” Аудиоязма №65-66 Мультфильм: “Кем нэрсэ ярата?” Аудиоязма №67 - 71 Дэфтэрдэ эш №20

2.1.4. “Туган телдэ сөйлэшэбэз” УМК буенча (икенче вариант)

2 нче кечкенэлэр төркөмө өчен комплекслы тематик план

–	Проект темалары	Эшчэнлек төрлөрө	Эшчэнлек саны
1.	Исэнме,балалар бакчасы	Танышу Өйдэ кем яши? Мин малай,мин кыз Мияу белэн танышу Өйдөгез танышыйк	1 1 1 1 1

		Өйдө душлашыйк	1
2.	Уенчыктар	Минем яраткан уенчыктарым Минем яраткан уенчыктарым Карусельгә сәяхәт Без уйнарга яратабыз Йомшак уенчык карау Туп Туган көн Мияу кунакка килгән Уенчыктар кибете	1 1 1 1 1 1 1 1 1
3.	Көз	Алтын көз Көз килде Аваз культурасы,Ө авазы Куян үстөргән кишер һәм помидор Яшелчә бакчасында “Шалкан” экият Жиләк-жимеш бакчасында Бакчада алмалар өлгөрдө Уйный-уйный саныбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
4.	Гаилә	Өйдө кем яши? Безнең гаилә Качышлы уйныйбыз Тату гаилә Минем дуслар Өйдөгез душлашыйк Минем туганнарым Безнең гаилә Әби күчтәнәче Дустыңны сыйла Сөт, чәй Кунакка барабыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
5.	Кыш	Кар ява Алсуны урамга киендерәбез А.Алиш “Куян кызы” “Чанада шуабыз” рәсемен карау Кышкы уеннар “Куяннар”уенын өйрәнү	1 1 1 1 1 1
6.	Яңа ел бәйрәме	Тиздән чыршы бәйрәме	1
		Б.Рәхмәтнең “Кыш бабай” шигырен ятлау Уйныйбызда, жырлыйбызда Без бәйрәмгә әзерләнәбез Бәйрәм концерты Яңа ел бәйрәме	1 1 1 1 1

7.	Минем йортым, минем шәһәрәм	Минем шәһәрәм Мин Казан баласы “Әлли-бәлли итәргә...” бишек жыры Безнең урам Алсуның яңа өе Алсуда кунакта	1 1 1 1 1 1
8.	Безнең авылда	Безнең авылда Зурлар һәм кечкенәләр “Кем нәрсә ярата?” татар халык әкиятен сөйләү “Песи һәм пси балалары” рәсемен карау Ж.Тәржемановның “Үзен бик чиста йөртә” шигырен уку “Кем МИЯУ дип әйтте?” Йорт кошлары Р.Батулланың “Елак әтәч” әсәрен уку Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
9.	Ватанны саклаучылар көне	Зур гаилә Безнең әтиләр һәм абыйлар Бабайга кунакка барабыз Ватанны саклаучылар көне Очучылар З.Туфайлованың “Шофёр булам” шигырен уку	1 1 1 1 1 1
10.	8нче март	Минем әнием Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа! Без әнигә булышабыз Әбигә кунакка барабыз Мин әнинең ярдәмчесе Азат кунак чакыра	1 1 1 1 1 1
11.	Кыргый хайваннар	Урманда Аю белән куян “Өч аю” әкиятте	1 1 1
12.	Әкияттә кунакта	“Теремкәй” рус халык әкиятен сөйләү Кыргый хайваннар “Төлке, куян һәм әтәч” әкиятен сәхнәләштерү	1 1 1

13.	Яз	Урамда яз Яз житте Яз жыры “Кояш чык,чык,...” Язгы күренешләр Ак аю кунакка килгән Кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык” шигырен уку Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
14.	Бәйрәмнәр	Бәйрәмгә барабыз “Балалар бакчасында бәйрәм” дигән рәсем карау “Урманда зур концерт” – анимацион сюжет карау	1 1 1
15.	Жәй	Автобуста сәяхәт Ж.Тәрежановның “Кикрикүк” шигырен уку Мультфильмда кунакта М.Мазуновның “Кәжә” шигырен уку “Кәжә һәм кәжә бәтиләре” рәсемен карау Чәчәкләр – тормыш яме Матур жәй кил безгә Мин жәйне яратам “Карга” эндәшен уку Саф һавада Экология сукмагы буенча сәяхәт Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
			105 сәгать

2.1.5. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) уртанчылар төркеме өчен комплекслы тематик план

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1. Без балалар бакчасында	Танышу Без балалар бакчасында	1 1
	Әкиятләр иленә сәяхәт.	1
2. Мин - доньяның бер кешесе	Әти, әни һәм мин “Гаилә” рәсемен карау. Г. Тукай “Безнең гаилә” шигырен уку. Г. Тукай “Безнең гаилә” шигырен ятлау. Гаилә Мин һәм кешеләр	1 1 1 1 2 2
	“Көз һәм балалар” жыры. Анимацион сюжет “Шалкан әкият буенча” Әйдәгез, дуслашыйк.	2 1 1
3. Ю	Б.Рәхмәт “Су” шигырен уку.	1

	Б.Рәхмәт “Су” шигырен ятлау	1
	Качышлы уйныйбыз.	1
4. Көз	Көз килде	1
	“Көз”рәсемен карау	1
	Качышлы уйныйбыз.	1
5. Куян күчтәнәчләре	Куян күчтәнәчләре	2
	“Шалкан” әкиятә.	1
6. Көз күчтәнәчләре	Жимешләр.	1
	Р.Батулла “Аю Әппәс” әкиятен сөйләү	1
	Әйдәгез, уйныйбыз.	1
7. Табын янында.	Ашамлыклар	2
	Әбине сыйла	1
	Сыйла	1
	Без кибеткә барабыз, ашамлыклар алабыз	1
	Аш бүлмәсе	1
	Безнең кунаклар	1
	Дустыңны сыйла Кунак	1
	сыйлау.	1
8. Татар халык ашлары.	Татар халык ашлары.	2
	Азат кунак чакыра	1
9. Безнең уенчыклар	Безнең уенчыклар	3
	Әйдәгез уйныйбыз	1
	Уенчыклар белән уйныйбыз	1
	Уенчыклар киетә	1
	Без уйнарга яратабыз	1
	Уйныйбыз	1
	Минем яраткан уенчыкларым	1
	Уенчыклар	2
	Паркка сәяхәт	1
	Алсуның туган көне	1
	Яңа ел килә	1
	Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку	1
10. Кыш	Жәнлекләр кышка әзерләнә	1
	Жәнлекләр кышкы урманда	1
	А.Алиш”Куян кызы”	1
	Кыргый хайваннар	1
	Хәйдәрнең “Керпе туны”әкиятен уку	1
	Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку.	1
	Паркка сәяхәт	1
	Уйныйбыз	1
	Мияуга бүләк	1
11. Халык жәүһәрләре	Киёмнәр	2
	“Ни өчен киёмнәр югалган”	1
12. Ватанны саклаучылар.	Безнең Армия	1
	Хәрби һөнәрләр	1
	Очучылар	1
	Без солдатлар	1
	К. Булатованың “Солдатлар” шигырен уку.	1
	Иң яхшы әти.	1

	Уенчыклар үпкәләгән. “Күңелле уеннар” Уенчыклар юабыз.	1 1 1
13. 8 март	Әнием турында сөйлим З.Туфайлованың “Әни сүзе” шигырен ятлау.	1 1
	Саннар	2
14. Яз	Кар Бабай язны эзли Яз бүләкләре Нур Гайсинның “Яз килә” шигырен уку “Без язны яратабыз”	1 1 1 1
	Уйныйбыз да, саныйбыз да	1
15. Күчмә кошлар	Күчмә кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык” шигырен уку. Б. Рәхмәтнең “Яз ” шигырен ятлау.	2
	Бергәләп өйрәник “Акбай һәм Мияу мажаралары”	1 1
16. Халык жәүһәрләре	Кунак чакырабыз	2
	“Күңелле ял итәбез”	1
17. Апрель житсә, исеменне жырына куша тургай	Габдулла Тукай Габдулла Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку. Габдулла Тукайның “Гали белән кәжә” шигырен ятлау.	2 1 1
	Без татарча сөйләшәбез	2
18. Йорт хайваннары	Йорт хайваннары К.Ушинскийның “Хайваннар бәхәсе” әсәрен	1 1
	Бу өйдә кем яши?	1
19. Минем дусларым	“Торна белән Төлкә” әкиятен уку. “Без татарча сөйләшәбез” Ж.Тәржемановның “Кикрикүк” шигырен уку А.Алишның “Чукмар белән Тукмар” әкиятен буенча әңгәмә	2 1 1
	Без театр уйныйбыз Уйныйбыз	1 1
20. Сабантуй бәйрәме	Сабан туена әзерләнәбез Күңелле Сабан туе	1 1
	Сабан туе бәйрәме	1
		104 сәгать

2.1.6. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант)

зурлар төркеме өчен комплекслы тематик план

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1. «Яхшы сүз-жан азыгы»	Танышу Ягымлы сүзләр Сыйла(катнаш эшчәнлек)	1 1 1
2. А.Алиш ижаты	А.Алиш- балалар язучысы.	1

	А.Алиш “Каз белән аккош”	1
	«Чукмар белән Тукмар» (катнаш эшчәнлек)	1
3. Хуш киләсең, ямьле көз!	Жәйләр үтте, көзләр житте. Көзгә табигать	1 1
	“Шалкан” (катнаш эшчәнлек)	1
4. Көз күчтәнәчләре	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт Сыйлыбыз	1 1
	“Баллы кишер” (катнаш эшчәнлек)	1
	Түтәлләрдә үсте яшелчә Яшелчәләр кибете Бар матур бакча	1 1
5. Мин яратам сине, Татарстан!	Мин яратам сине, Татарстан Туган жирем - Татарстан	1 1
	“Уйный-уйный эшлибез”	1
	Гүзәл туган ягыбыз Туган ил кайдан башлана?	1 1
	Мультфильм “Ак барс”	1
6. Төсләр дөньясы	Төсләр Төсләр дөньясы	1 1
	“Юл мажаралары”.	1
7.Кем эшләми , шул ашамый.	Яшелчә салаты Яшелчәләр юабыз.	1 1
	“Кем эшләми, шул ашамый”	1
8.Жиләк-жимешләр	Жимешләр Уйныйбыз да, жырлыйбыз да Жиләк-жимешләр	1 1 1
9.Минем гаиләм	Безнең гаилә Әби , бабайларны хөрмәтлик.	1 1
	“Аш бүлмәсе”	1
10. Табын янында	Савыт-саба кибетенә сәяхәт. Савыт-саба. Бергәләп өйрәнәбез. Курчак Алиягә булыш Чәй табыны	1 1 1 1 1
	“Өч аю” .	1
11.Киёмнәр дә безне бизиләр	Киём кешене бизи Киём - салым кибетенә сәяхәт	1 1
	“Киёмнәр кибетендә”	1
12.Салкын кыш. Кышкы уеннар.	Салкын кыш Кышкы уеннар	1 2
	“ Хат ташучы Кар бабай.”	1
	Без суыктан курыкмыйбыз. Кыш	1 1
	“Киёмнәр кибетендә”	1
	Кышкы уеннар	1
	Ел фасыллары	1

	Куян кызы	1
13. Кунак булсаң-тыйнак бул	Без ашыйбыз	1
	Мин кунак яратам	1
	Бергәләп өйрәнәбез	1
14. Киёмнәр	Киенергә ярдәм ит	1
	Милли киёмнәр.	1
	“Киёмнәр кибетендә”	1
	Киёмнәр дә безне бизиләр.	1
	Киёмнәр дөньясы	1
	”Ни өчен киёмнәр югалган”	1
15. Йорт җиһазлары	Матур әдәбият белән таныштыру өстәл театры “Өч аю”.	1
	Өй җиһазлары кибете.	1
	“Маша һәм өч аю”	1
16. Муса Җәлил безнең күңелләрдә.	Муса Җәлил безнең күңелләрдә.	1
	“Батыр лыкта-матурлык”.	1
	“Шаян уенчыклар”.	1
17. Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа	Без әни белән кибеткә бардык	1
	Әниләр бәйрәме	1
	“Өч кыз”	1
	Әни кирәк	1
	Әниемнең тәмле ашлары	1
	“Туган көн”	1
18.Без язны яратабыз	Яз килә.	1
	Яз килә, яз!	1
	“Кем нәрсә ярата?”.	1
	Татар халык ижаты аша язны тасвирлау	1
	Нәүрүз – яз бәйрәме	1
	Бар, юк	1
19. Безнең канатлы дусларыбыз	Күчмә кошлар	1
	Кошлар	1
	“Алтын ай” кибете	1
20. Габдулла Тукай ижаты	Габдулла Тукай	1
	Г. Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку.	1
	Тукай әсәрләреннән төзелгән мультфильмнардан өзекләр карау.	1
	Г. Тукай “Безнең гаилә”	1
	“Гаилә” рәсемен карау	1
	Г. Тукай “Бала белән күбәләк”	1
21. Чисталыкта-матурлык	Саулык-зур байлык	1
	Шигырь уку: Ә.Ерикәй “Чисталык сөябез”	1
	“Чисталыкта-матурлык”	1
22. Җиңү алып килде май	Сугыш ветераннары белән очрашу	1
23.Кунак көтәбез	“Винни-пух кунакка бара”.	1
	“Чебурашка”	1
	Минем яраткан спорт төре.	1
24. Хәрәкәтгә-бәрәкәт		1

	Шигырь уку: В Хэйруллина “Туплар”	1
	Арыслан баласы һәм ташбака ничек жыр жырлаган”	1
25. Чәчәкле жәй.	Чәчәкләр – тормыш яме Чәчәкле жәй.	1 1
	Сабантуй бәйрәме	1
26. Күңелле Сабан туе	Күңелле Сабан туе уеннары Сабан туена әзерлек Сабан туена әзерлек	1 1 1
		102

2.1.7. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (икенче вариант) мәктәпкә әзерлек төркеме өчен комплекслы тематик план

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1. Әйдәгез, танышабыз!	Әйдәгез, танышабыз	1
	Тәмле сүз – жан азыгы	1
	“Мияу адашкан”	1
2. Тату гаилә	Минем өем	1
	Тату гаилә	1
	“Аю баласы дөнья белән таныша”	1
3. Абдулла Алиш ижаты	А. Алиш ижаты белән танышу.	1
	А.Алиш “Сертотмас үрдәк” әкият	1
	«Батыр Мияу белән куркак Куянкай»	1
4. Алтын көз	Алтын көз Көз	1
	житте	1
	“Шалкан”	1
5. Көзгә байлык	Яшелчәләр	2
	«Кем эшләми, шул ашамый.»	1
6. Көз күчтәнәчләре	Жиләк-жимешләр Көз	1
	күчтәнәчләре	1
	“Без сыйланабыз”	1
7. Икмәк – яшәү терәге	“Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә”	1
	Кунак чакырдык	1
	“Юмарт аю”	1
8. Ашамлыklar	Ашамлыklar	1
	Кунак көтәбез	1
	“Кафега барабыз”	1
9. Савыт-саба	Савыт-саба	2
	“Тәмле” кафесы ачабыз	1
10. Өй жиһазлары	Минем өем, өй жиһазлары	1
	“Тәмле” кафесында	1

11. Милли киёмнәр	Әбиёмнең серле сандыгы Киём кешене бизи	1 1
	“Күчелле уеннар”	1
12. Минем туган жирем	Татарстан буйлап сәяхәт Спорт бәйрәменә барабыз	1 1
	“Көчлеләр, кыюлар, житезләр”	1
13. Башкалам - Казан	Башкалам - Казан “Туган илем – туган өем”	1 1
	Әниләр бәйрәменә барабыз	1
14. Кыргый хайваннар	Кыргый хайваннар	2
	“Циркта”	1
15. Ишек алдында	Йорт кошлары Йорт хайваннары	1 1
	“Төлке һәм каз” мультфильмы	1
16. Кыш килде	Кыш килде Кыш	1 1
	“Безнең дуслар”	1
17. Кышкы уеннар	Кышкы уеннар Яңа ел бәйрәме	1 1
	“Кар малай” мультфильмы	1
18. Кыш. Кышкы уеннар	Кыш. Кышкы уеннар	2
	“Шаян кошлар”	1
19. Кышлаучы кошлар	Кышлаучы кошлар Кошлар кафесы Кошларга ярдәм итик!	2 1 1
	“Әйдә, бие!”	1
	“Урманда зур концерт”	1
20. Киёмнәр	Киёмнәр Кышкы киёмнәр	1 1
	“Акбай туган көнгә барырга эзерләнгән”	1
21. Муса Жәлил	Муса Жәлил	2
	“Мияуның туган көне”	1
22. И туган тел, и матур тел...	Бөтендөнья телләр көне И туган тел, и матур тел...	1 1
	“Урман китапханәсендә”	1
23. Безнең шәһәр	Безнең шәһәр	2
	“Уйный-уйный укыйбыз”	1
24. Ямьле яз	Ямьле яз	2
	«Урман мәктәбендә»	1
25. Әкияттә кунакта	Әкияттә кунакта “Хуш киләсең, Нәүрүз!”	1 1
	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
26. Күчмә кошлар	Күчмә кошлар	2
	“Кем нәрсә ярата?”	1
27. Беләм иленә сәяхәт	Беләм иленә сәяхәт Серле чәчәк	2 1

	Уку бүлмәсе	1
	“Уйный-уйный укыйбыз”	1
28. Мәктәп	Без мәктәпкә барабыз	2
	“Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар”	1
	“Юл мажаралары”	1
29. Урман-безнең байлыгыбыз	Урманда Нәрсә ул “Кызыл китап?”	1 1
	Габдулла Тукай	1
30. Габдулла Тукай	Г. Тукай әкиятләренә сәяхәт Без - Тукай оныклары	1 1
	Г. Тукай “Шүрәле”	1
31. Әкияттә кунакта	«Эш беткәч, уйнарга ярый» “Алтын бөртекләр” «Агачлар да авырый»	1 1 1
32. Белем иленә сәяхәт	Могҗизалар кыры Белем иленә сәяхәт	1 1
33. Без уйнарга яратабыз	Казанга спорт бәйрәменә барабыз Без уйнарга яратабыз Сюжетлы-рольле уеннар	1 2 1
34. Жиңү бәйрәме	Алар безгә жиңү бүләк итте Жиңү бәйрәме	1 1
35. Хуш бакчам, исәнме мәктәп	Кабатлау. «Хуш бакчам, исәнме мәктәп!»	1 1
		108 сәгать

2.1.8. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (Ф.В. Хәзрәтова) зурлар (татар) төркеме өчен комплекслы тематик план

Проект	Эшчәнлек темасы	эшчәнлек саны
1. “Минем бакчам”	Бакча буйлап сәяхәт.-“Килегез, күрегез, без бакчага йөрибез! “ Рәсем карау. -“Балалар бакчасында “ Шигырь ятлау -М .Фәйзуллина “Өлкән группага күчкәч”	1 1 1
2. “Мин яратам сине, Татарстан”	Әңгәмә – “Туган ил кайдан башлана?” Слайдлар карау- “ Башкалабыз- Казан”. Шигырь уку- Р.Рәкыйпов. “Мин яратам сине, Татарстан.”-	1 1 1
3. “Яхшы сүз - жан азыгы”	Әкият буенча өстәл театры - “Өч кыз” татар халык әкиятә Хикәя эчтәлеген сөйләү.Ө.Бикчәнтәева. “Тәмле сүз”	1 1

4. “Абдулла Алиш ижаты”	Әкиятләр иленә сәяхәт. - “А. Алиш- балалар язучысы.” Хикәя уку. -А.Алиш. “Каз белән аккош.”	1 1
5. Хуш киләсең, ямьле көз!	Бакча тирәли сәяхәт- “Жәйләр үтте, көзләр җитте.” Рәсем буенча хикәя төзү. “Көзгә табигать” Шигырь ятлау -Х.Халиков. “Көз”	1 1 1
6. Көз күчтәнәчләре.	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт- “Көзгә могҗиза” Шигырь сәхнәләштерү-В.Хәйруллина. “Яшелчәләр бәхәсе” Шигырь ятлау- Х.Гарданов. “Түтәлләрдә үсте яшелчә”	1 1 1
7. Икмәк – яшәү терәге.	Үстерелешле диалог- “Игенче хезмәте белән танышу.” Әңгәмә -“Икмәк –тормышның нигезе” Әкиятен уку -“Икмәк”-төрөкмән халык әкиятә.	1 1 1
8. Күңел жылысын тоеп	Фикер алышу – “Әби-бабайларны хөрмәтлик.”	1
9. Минем гаиләм , өем, йорт җиһазлары	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү. - “Безнең гаилә” Шигырь ятлау - Ә.Бикчәнтәева. “Дәү әнием”. Әңгәмә- “Йорт җиһазлары”	1 1 1

	Мини-музейга сәяхәт-“Һәркемнең үз йорты бар.” Шигырь уку- Ә.Ерикәй. “Әти йорт төзи”	1 1
10. Табын янында.	Савыт-саба кибетенә сәяхәт. Чагыштырма хикәя төзү- “Чәйнек белән самавыр “ Әңгәмә.- “Мин кунак яратам” Хикәя сөйләү.- “Тәлинкәнең төбе нинди”	1 1 1 1
11. Киёмнәр дә безне бизиләр.	Киём – салым кибетенә сәяхәт Әңгәмә.- “Милли киёмнәр”	1 1
12. Саулык –зур байлык.	Слайдлар карау.- “Су, һава һәм кояш-безнең белән гел юлдаш!” Сәхнәләштерү.- “А.Алиш. “Куян кызы” әкиятә Шигырь ятлау. -Ә.Ерикәй. “Чисталык сөябез”	1 1 1
13. Исеменә күрә-җисемә	Әңгәмә. -“Исеменә матур, кемнәр куйган.” Үстерелешле уен.-“Без дә хокуклы”.	1 1
14. Салкын кыш.Кышкы уеннар.	Әңгәмә - “Без суыктан курыкмыйбыз” Тәҗрибә – “Бер халык икенче халык күчүе” Рәсем буенча хикәя төзү. -“Кышкы уеннар” Уку- К.Ушинский.”Кыш әбинең шуклыгы.”	1 1 1 1
15. Бездә	Урамга экскурсия -“Жимнәр сибәм кошларга”	1

кышлаучы кошлар.	Рәсем карау- “Кошлар килгән жимлеккә.” Шигырь ятлау.-Д.Гарифуллин. “Песнәк” Шигырь уку.- Г.Лотфи.”Балалар ярдәм итә”	1 1 1
16. Кыргыз хайваннар.	Уен оештыру.- “Зоопаркка сәяхәт” Рәсем буенча хикәя төзү. - “Куяннар” Әкият уку,сәхнәләштерү.- “Төлкә белән бүре”. Татар халык әкият. Шигырь ятлау -К.Мостафин. “Бүре баласы”	1 1 1 1
17. Йорт хайваннары һәм кошлары.	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү.- “Ишегалдында” Картина карау. -“Песи һәм песи балалары.” Хикәянең эчтәлеген давам итеп сөйләү.- Г.Мөхәммәтшин.”Ак песи”	1 1 1

18. Транспорт.	Үстөрелешле диалог.- “Жир өсте, һава, су транспорты.” Чагыштырып тасвирлау хикәясе төзү. - “Йөк машинасы һәм жиңел машина” Хикәя уку. И. Дәүләтшин. “Алпамыш шәһәргә килде”	1 1 1
19. Юл йөрү кагыйдәләре.	Үстөрелешле уен -“Машина йөртүче һәм жәяүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре.” Әңгәмә - “Велосипед- минем дуслым” Шигырь ятлау. - Ш.Галиев. “Светофорның өч күзе”	1 1 1 1
20. Хезмәт төбә – хәзинә.	Төзелеш булган жиргә сәяхәт яки рәсем карау.”Хезмәткә хөрмәт” Үстөрелешле диалог - “Кем булырга.” Шигырь уку.-В.Хәйруллина. “Архитектор”	1 1 1
21. Кунак булсаң- тыйнак бул!	Әңгәмә.- “Сүз эчәндә энже бар.” Шигырь уку.- В.Хәйруллина. “Табын кагыйдәләре”	1 1
22.Рәсәй –зур дәүләт	Танып белү уены.-“Татарча да яхшы бел, русча да яхшы бел...”	1
23. Халыкара телләр көне.	Әңгәмә. – “Теле барның-иле бар.”	1
24. Батырлыкта – матурлык.	Слайдлар карау.- “Жирне, күкне һәм дингезне саклаучылар.” Шигырь уку. - Ж.Дәрзаман. “Солдат булдым”	1 1
25. Заманча әкиятләр.	Фикер алышу - “Винни - пух кунакка бара”-минем яраткан мультфильмым.”	1
26. Кояш гомере телим мин, әнием сиңа!	Әңгәмә.- “Әни кирәк” Шигырь ятлау.-Н.Гайсин. “Әни гөлләре”.	1 1

27. Без язны яратабыз.	Балалар бакчасы тирәли максатчыл күзәтү. Рәсем буенча хикәя төзү.- “Яз” Татар халык ижаты аша язны тасвирлау. Тәҗрибә үткәру.- Суган утырттык” Шигырь ятлау.- М.Мазунов. “Яз килә.”	1 1 1 1 1
28. Безнең канатлы дусларыбыз.	Рәсем буенча чагыштырма хикәя төзү. “Сыерчык белән карга, яз килүгә шатлана.” Уен – викторина.- “Кошлар – безнең дусларыбыз!”	1 1
	Шигырь уку- Г.Тукай. “Карлыгач.”	1
29. Хәрәкәттә- бәрәкәт.	Слайдлар карау.- “Минем яраткан спорт төре.” Шигырь уку. - В.Хайруллина.”Туплар”	1 1
30. Су яшәү чыганагы.	Әңгәмә. - “Яңгыркаем яу, яу!” Тәҗрибә.- “Сунның үзенчәлекләре.”	1 1
31. Уттан саклан!	Әңгәмә.- “Янгын куркынычсызлыгы!” Шигырь уку.- Г.Гыйльманов. “Ярый әле”	1 1
32. Бүлмә гөлләре.	Үстерелешле уен.-Хуш исле нәфис гөлләр. Тәҗрибә. - “Кояш, су һәм һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте”	1 1
33. Галәм киңлекләре	Уен “Планетарийга сәяхәт.”	1
34. Г. Тукай ижаты.	Слайдлар карау.- “Г.Тукайның тормышы һәм ижаты.” Сәхнәләштерү.-Г.Тукай. “Бала белән күбәләк.” Шигырь ятлау.- З.Туфайлова.”Тукай абый”	1 1 1
35 Урман- жиребезнең матурлыгы, байлыгы.	Урман почмагына экскурсия - “Туган ягым урманнары.” Танып белү уены.- “Камканы күзәтү.” Әкият эчтәлеген сөйләү.- Ф.Зариф. “Татлы жәй”	1 1 1
36. Табигать тиңсез хәзинә.	Үстерелешле диалог.- “Кызыл китап нәрсә ул?”	1
37. Жиңү алып килдә май.	Сугыш ветераннары белән очрашу.- “Бөек жиңү” Шигырь уку.- С.Шакир.”Бабамның медальләре”	1 1

38. Чәчәкләр – тормыш яме.	Уен-викторина.- “Чәчәкләр – тормыш яме.”	1
39. Алдакчы, саран булма.	Хикәя уку.-Н.Фәттаһ. “Велосипедлы Мөһир”	1
40 .	Хуш киләсең, ямьле җәй!	

**2.1.9. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча (Ф.В. Хәзрәтова) мәктәпкә эзерлек (татар) төркеме өчен
комплекслы тематик план**

Проект	Эшчәнлек темасы	Эшчәнлек саны
1. “Белем бәйрәме.”	Мәктәпкә экскурсия. “Исәнме, мәктәп!” Әңгәмә. “Белем бәйрәме.” Хикәя уку. М.Хәсәнов. “Сара мәктәпкә бара.”	1 1 1
2. “Аралашу әдәбе.”	Әңгәмә. “Тәмле сүз-жан азыгы.” Хикәя эчтәлеген сөйләү. В. Осеева. “Тылсымлы сүз.”	1 1
3. “Туган ягым – яшел бишек.”	Танып белү эшчәнлеге. “Минем туган жирем.” Әңгәмә. “Минем гүзәл халкым.” Танып белү эшчәнлеге. “Туган ягым язучылары.” Танып белү эшчәнлеге. “Татарстан буйлап сәяхәт.” Әңгәмә. “Чал тарихлы Казаным.” Шигырь уку. Ә. Синегулов. “Татарстан жирләре.”	1 1 1 1 1 1
4. “Абдулла Алиш ижаты.”	А. Алиш ижаты белән танышу. Әкиятнең эчтәлеген сөйләү. “Серотмас үрдәк.”	1 1
5. “Алтын көз!”	Урман почмагына экскурсия. Рәсем буенча хикәя төзү. “Алтын көз.” Шигырь ятлау. М. Җәлил. “Көз җитте.”	1 1 1
6. “Яшелчә, җиләкҗимеш.”	Фикер алышу. “Бакчада көзгә эшләр.” Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү. “Мин уңыш жыйдым.” Шигырь уку. Х. Халиков. “Дәү әнием-бакчачы.” Танып белү эшчәнлеге. “Көз күчтәнәчләре.” Картина буенча хикәя төзү. “Көзгә эшләр.” Шигырь уку. Н. Мадьяров “Балан.”	1 1 1 1 1 1
7. “Икмәк – яшәү төрөгә.”	Танып белү эшчәнлеге. “Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә.” Картина карау. И. Шишкин “Арыш басуы.” Шигырь уку. Р. Вәлиева “Ашлар солтаны.”	1 1 1
8. “Гайлә һәм йорт җиһазлары.”	Танып белү эшчәнлеге. “Минем өем, өй җиһазлары.”	1

	Әңгәмә. “Нәрсә ул электр һәм электр приборлары?” Ижади хикәя төзү. “Тату гаилә.” Шигырь уку. З. Туфайлова. “Минем гаиләм.”	1 1 1
9. “Ашамлыктар һәм савыт-саба.”	Танып белү эшчәнлеге. Ашханәгә экскурсия. Әңгәмә. “Кунак чакырдык.” Хикәянең эчтәлеген сөйләү. С.Сәүбәнова. “Ботка нигә тәмле.”	1 1 1
10. “Милли киёмнәр.”	Танышу уены. “Әбиемнең серле сандыгы.” Чагыштырып хикәя төзү. “Киём кешене бизи.” Шигырь уку. Р. Вәлиева. “Кәләпүшем, кәләпүш.”	1 1 1
11. “Кыш. Кышкы уеннар.”	Паркка экскурсия. “Килеп житте матур кыш.” Әңгәмә. “Паркта минем күргәннәрем.” Шигырь ятлау. Г. Латып. “Кыш килде.” Танып белү эшчәнлеге. “Боз һәм бозлыктар.” Ижади хикәя төзү. “Кышкы уеннар.” Язма сөйләм. “Кыш бабайга хат.”	1 1 1 1 1 1
12. “Кыргый хайваннар.”	Танып белү эшчәнлеге. “Кайда, ничек кышлыктар.” Рәсем буенча хикәя төзү. “Кыш. Тиеннәр.”	1 1
13. “Кышлаучы кошлар.”	Кошларны күзәтү. “Безнең канатлы дусларыбыз.” Үстерелешле диалог. “Кошларга ярдәм итик.” Калмык халык әкиятен уку. “Күнелле чыпчык белән күнелсез карга.”	1 1 1
14. “Йорт хайваннары һәм кошлары.”	Танып белү эшчәнлеге. “Авылда ишегалды.” Картина буенча хикәя төзү. “Йорт хайваннары. Ат белән колын.” Әкиятнең эчтәлеген сөйләү. “Үрдәк беренчелекне алган.”	1 1 1
15. “Транспорт, юл йөрү кагыйдәләре.”	Танып белү эшчәнлеге. “Транспорт төрләре белән танышу.” Әңгәмә. “Юл йөрү кагыйдәләре кирәк безгә һәркөнне.” Шигырь ятлау. Г. Юнысова “Светофор.”	1 1 1
16. “Һөнәрләр.”	Балалар бакчасы буйлап сәяхәт. “Безне жырларга кем өйрәтә.” Әңгәмә. “Әти-әниләр һөнәре.” Шигырь уку. Э. Мөзминова “Фокусчы.” Укытучы һөнәре белән танышу. “Минем- әнием укытучы.”	1 1 1 1

17. “Мультфильмда кунакта.”	Әкиятне дәвам итеп сөйләү. “Күчтәнәч”тә кунакта.” Әңгәмә. “Әкиятләр иленә сәяхәт.”	1 1
18. “Мин дөньяның бер кешесе.”	Әңгәмә. “Мин бәхетле-мин хокуклы.” Танып белү эшчәнлеге. “Тигез хокук белән яшик бу жирдә.”	1 1
19. “Мин һәм минем сәламәтлегем.”	Шифаханәгә (шифаханә бүлмәсенә) экскурсия. “Шәфкать туташы.” Фикер алышу. Сәламәтлек – зур байлык.” Хикәянең эчтәлеген сөйләү. В. Монасыйпов “Шифалы табиблар.”	1 1 1
20. “Муса Җәлил. Ил сакчылары.”	Танып белү эшчәнлеге. “Кемнәр алар ил сакчылары.” “Муса Җәлил – бөек шагыйрәбез”. (Сәхнәләштерү. М.Җәлил “Карак пәси.”) Шигырь уку. Р. Корбан “ Җәлил турында жыр.”	1 1 1
21. “Халыкара телләр көне.”	Фикер алышу. “Дуслык бөек көч.” Әңгәмә. “Россия – безнең илебез.” Шигырь ятлау. Х.Халиков. “Сөйләшсәләр безнеңчә.”	1 1 1
22. “Бүлмә гөлләре.”	Тәҗрибә. “Ни өчен орлыкларны, үсемлекләргә балчыкка утырталар.” Чагыштырып хикәя төзү. “Кактус белән фикус.” Шигырь уку. Ә.Җабиди “Минем гөлләрем.”	1 1 1
23. “Ямьле яз.”	Паркка экскурсия. “Туган якка яз килде.” Эчтәлеккә рәсемнәр сериясе буенча хикәя төзү. “Яз. Сыерчыклар.” Шигырь уку. Н. Мәдьяров. «Көләч яз.”	1 1 1
	Күзәтү. “Ак болытлар ага зәңгәр күктә”.	1
24. “Исәнмесез, кошкайлар.”	Шигырь ятлау. Г. Юнысова. “Кара.” Танып белү эшчәнлеге. “Күчмә кошлар безгә яз алып килде.”	1 1

25. “Урман. Кызыл китап.”	Танып белү эшчәнлеге. “Нәрсә ул кызыл китап.” Әңгәмә. “Урман безнең байлыгыбыз.” Хикәянең эчтәлеген сөйләү. Р. Төхвәтуллин. “Шомырт нигә елый.”яки Хикәянең эчтәлеген сөйләү. М.Пришвин.”Алтын болын.”	1 1 1 1
26. “Китап кайдан килә.”	Китапханәгә экскурсия. Бирелгән сүзләрдән хикәя төзү. “Китап кибете.” Шигырь уку. Х. Халиков. “Китап докторы.”	1 1 1
27. “Космос.”	Танып белү эшчәнлеге “Нәрсә ул кояш системасы?” Әңгәмә. “Ю. Гагарин – беренче космонавт.” Шигырь уку. Йолдыз “Сәлам, галәм.”	1 1 1
28. “Спорт.”	Танып белү эшчәнлеге. “Казанда Универсиада.” Рәсем буенча хикәя төзү. “Спорт мәйданчыгында.” Шигырь ятлау. Г.Юнысова “Зарядкага бас.”	1 1 1
29. “Г. Тукай ижаты.”	Әдәби викторина. “Мультфильмда кунакта.” Сәхнәләштерү. Г. Тукай “Кызыклы шәкерт.” Шигырь уку. Г. Тукай “Эш беткәч, уйнарга ярый.” Үстерелешле уен. “Тукай әкиятләренә сәяхәт.”	1 1 1 1
30. “ 9 нчы май- Жиңү көне.”	Ветераннар белән очрашу. “Алар безгә жиңү бүләк итте.” Хикәянең эчтәлеген сөйләү. Л.Кассиль. “Күнелләрдә мәңге сакланыр.”	1 1
31. “Хуш бакчам, исәнме, мәктәп!”	Үстерелешле уен. “Без барабыз мәктәпкә.” Сәхнәләштерү. Г. Тукай “Һәркем эштә.” Шигырь ятлау. Б. Рәхмәт “Мәктәпкә.”	1 1 1

2.2. Белем бирүдә эш төрләре һәм формалары

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.

2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлегә өчен материаллар).
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү, бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләргә ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (сурлар һәм яшәтешләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзгә рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

2.3. Ата – аналар белән эш

1.	Татар телен УМК системасы белән укуы буенча ата-аналар белән индивидуаль эш	Ел буена
2	Ата-аналардан анкета тутырту	Сентябрь

3	Төркемнәрдәге ата-аналар өчен стендларда милли тәрбия буенча информацион мәгълүматларны яңартып тору	Даими
4	Уртанчы төркем ата-аналары белән “Сез өйдә татарча сөйләшеп уйныйсызмы?” темасына анкета тутырту.	Январь
5	Консультацияләр: -«Балалар бакчасында ТР дәүләт телләрен өйрәткәндә яңа алымнар» - «Яңа буынга татар теле өйрәтүдә мультимедиа ресурслары куллану» -«Татар теле өйрәткәндә УМК актуальлелеге» -«Проектлар буенча УМК ның сүзлек минимумы»	Ел буена
6	Ата-аналарга балалар уйнаган әкиятләрне видеоязмада күрсәтү.	Январь, апрель
7.	Татар әкиятләрен өйдә карау	Ел буена
8.	Аудиокитапларны гаилә белән тыңлау	
9.	Анимацион сюжетларны өйдә карау	
10.	Ата – аналар жыелышы: - «Балалар бакчасында татар телен өйрәткәндә УМК белән эшләү системасы»	Сентябрь
11.	«Татарча сөйләшәбез» стендындагы мәгълүматларны яңартып тору	даими

III. Оештыру бүлеге

3.1. Татар теле кабинетының матди-техник материал белән тәэмин ителүе

1. Экран – 1 шт.
2. Проектор – 1 шт.
3. Ноутбук – 1 шт.
4. Аудио-видео кассеталар, DVD дискалар:
Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге:
  1. Крокодил Гена
  2. Чебурашка
  3. Шапокляк
  4. Как львенок и черепаха пели песню
  5. Винни-Пух
  6. Винни-Пух идет в гости
  7. Винни-Пух и день забот
  8. Котенок по имени Гав № 1

9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимацион сюжетлар:

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкиятә буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу мажаралары
11. Уйный-уйный саныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саныйбыз да

Татар әкиятләре буенча ижат ителгән мультипликацион фильмнар:

1. Өч кыз
2. Алтын бөртеклар
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле
7. Су анасы
8. Кәжә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар
10. Куян кызы
11. Сертотмас үрдәк
12. Агачлар да авырый

3.2. Методик кулланмалар

1. Туган телдә сөйләшәбез 2-3 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
2. Туган телдә сөйләшәбез 3-4 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
3. Туган телдә сөйләшәбез 4-5 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
4. Туган телдә сөйләшәбез 5-7 яшь, Зарипова З.М., Вәжиева Л.Н.
5. Татарча сөйләшәбез 4-5 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
6. Татарча сөйләшәбез 5-6 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
7. Татарча сөйләшәбез 6-7 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
8. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү» З.М. Зарипова;
9. Балачак аланы – татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан:РИЦ,2012., Закирова К.В.;
10. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе Закирова К.В.;
11. Өй уйныйбыз, уйныйбыз... Закирова К.В., Мортазина Л.Р.;
12. Үстерешле уеннар ... Закирова К.В., Кадыйрова Р.Ә.;
13. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р.Мортазина (Балалар бакчасында уеннар).
14. Уйный-уйный үсәбез: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма / К. В. Закирова. – Казан:Татар. кит. нәшр, 2010
15. Непосредственно образовательная деятельность в детском саду Зарипова З.М., Габдрахманова А.Х.;
16. Мәктәпкәчә яшәтгеләр әлифбасы. “Авазларны уйнатып” 1,2. Шаехова Р.К.;
17. Раз - словечко, два – словечко... Занимательное обучение татарскому языку Р.К. Шаехова;
18. Изучаем руссакий язык Гаффарова С.М.;
19. Программа “Изучаем русский язык” С.М. Гаффарова;
20. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Милли – төбәк юнәлеше – НРК) К.В. Закирова;
21. Региональная программа дошкольного образования Р.К. Шаехова.
22. Иң татлы тел-туган тел, М.Ф. Кашапова
23. Иң гүзәл тел- туган тел, М.Ф. Кашапова
24. Уйныйк әле, балалар, М.Ф. Кашапова
25. Ал кирәк, гөл кирәк. Уеннар китабы, Р. Ягъфәров
26. Татар халык ижаты, табышмаклар. Х.Мәхмүтов
27. Гөлбакча. Балалар бакчалары өчен хрестоматия.
28. Тел өйрәтүдә ситуатив күнегүләр.Тәрбиячеләр өчен методик кулланма
29. Бармакларны уйнатып, туган телне өйрәник. Р.Ф. Харрасова
30. Күңел ачып бергәләп, бәйрәм иртәләре сценарийлары, К.В. Закирова
33. Тукай иленә сәяхәт, Т. Шакирова, Г.Хәйдәрова

3.3. Предметлы – үстерелешле мохит

3.3.1. УМК буенча күрсәтмә – таратма материал

- 1.Гаффарова С. М. «Изучаем русский язык» Демонстрационный материал для всех возрастов
- 2.Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Минем өем»для детей 4-5 лет
- 3.Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Уйный-уйный үсәбез” для детей 5-6 лет.
4. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар” для детей 6-7 лет.

- 5.Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 2-3 лет.
- 6.Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 3-4 лет
- 7.Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационно-раздаточный материал к занятиям по обучению детей 4-5 лет родному татарскому языку
8. Зарипова З.М. Демонстрационный материал к занятиям “Туган телдә сөйләшәбез” для детей 5-7 лет татарской группы.
9. Муляжлар (ашамлыклар, яшелчәләр, жиләк-жимешләр, савыт-сабалар, йорт жиһазлары, киёмнәр)

**Уртанчылар төркеменен «Минем өем» укыту методик комплекты
бунча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1. А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, эни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, сабуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп;	Һәрберсе 1 данә
	1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	
2. А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, эни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә

4. Театр эшчэнлегө өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, эби, эти, эни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, эби, эти, эни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Зурлар төркеменен «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты буюнча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киенмәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел, сары, кызыл алма, банан,	Һәрберсе 1 данә
	эфлисун, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел, сары, кызыл алма, банан, эфлисун, виноград, груша.	
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә

	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	1әр данә
	«Саннар» (1- 10)	1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киёмнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә

	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4.Театр эшчәнлегә өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлегә өчен атрибутлар.	1. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, эни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәжә, этәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	1әр данә 1әр данә

Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1.А4форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 1 данә
	Шарлар- (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап	Һәрберсе 1 данә
	укый, төлке китап укый, куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	

2. А5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсә 15 данә
	Шарлар- (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсә 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, эби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсә 15 данә
8x10форматында гыпиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай.	Һәрберсә 15 данә
15x20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, этәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсә 1 данә
4.Театр эшчәнлегә өчен атрибутилар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, эби, бабай, кыз, малай, эт, песи, эни, эти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары (конус формасында): шалкан, бабай, эби, малай, кыз, эти, эни, эт, песи, тычкан.	Һәрберсә 15 данә Һәрберсә 1 данә

3.3.2. УМК буенча дидактик уеннар

1. "Бу кем? Бу нәрсә?"
2. "Зур – кечкенә"
4. "Нәрсә артык?"
5. "Өнигә булышабыз"
6. "Кем нәрсә ярата?"
7. "Киёмнәр"
8. "Курчакны киендер"
9. "Нәрсә артык?"
10. "Әйт, ул нинди?"
11. "Тылсымлы төсләр"
12. "Сыйлыйбыз"
13. "Домино"
14. "Кем нәрсә эшли?"
15. "Нәрсә яши?"
16. "Лото"
17. "Сатып алабыз"

18. “Ничә?”
19. “Ул нишли? Мин нишлим?”
20. “Парын тап”
21. “Портфельне тутыр”
21. “Гаилә чәчәге”
22. “Кем бар?”
23. “Кәрзиндә нәрсә бар?”
24. “Тәти киёмнәр”
25. “Ел фасыллары һәм билгеләре”
26. “Кышлаучы һәм күчмә кошлар”
27. “Кыргый һәм йорт хайваннары”
28. “Кайсы әкияттән?”
29. “Милли киёмне бизә”
30. “Авазлары уйнатып, сүзләренә төзибиз”
31. “Уйнап алыгыз әле!”
32. “Киёмнәренә урнаштыр”
33. “Пиктограмма уеннары” (мультимедиа)
34. “Татар бизәкләре” һ.б.лар

IV. Кушымта

4.1. Татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү

4.1.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча диагностика

Түбәндәге биремнәренә балаларның татар телен белү дәрәжәсен билгеләгәндә кулланырга мөмкин. Тикшерү һәр бала белән аерым үткәрелә, ул 5 – 10 минуттан артмаска тиеш. Ә йомгаклау дәресе булганда, тикшерүне барлык балалар белән бергә үткәргә мөмкин. Биремнәр уен формасында рус телендә аңлатыла. Балаларның җавабын тыңлаганда тикшерүче елмаеп, кирәк булса, җавапны дөресләп, бала эйгә алмаган очракта, булышырга тиеш. Тикшерү нәтиҗәләрен түбәндәгечә таблицкага төшерергә мөмкин.

Нәтиҗәгә карап, тәрбияче, һәр бала белән эшләү өчен, бурычлар билгели.

Уку елы ахырында уртагчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәргә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләренә аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)
1.	Ева					
2.	Саид					

3.	.....					
4.	.....					
Нәтижеләрне билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр			Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр			Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.			
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр			Аңлый, русча җавап бирә.			

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының “Уйныйуйный үсәбез” проекты буенча татар телен үزلәштерү дәрәжэләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйлә-		
		“Уйный – уйный үсәбез” өйрәнгән лексиканы өйрәнгән балалар буенча биш – алты тәрәпкә үзләштергән татарча исемнәрен күшылә)	Ягымлы сүзләр “исәнме, сау, дуң, кулланып”, “исәнмесез” сау	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)
1.						
2.						
3.						
4.						
Нәтижеләрне билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр			Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача			Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә			

дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр	аралаша.
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

**Уку елы ахырында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты
буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен
билгеләү.**

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темаларны биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану “исәнме”, “исәнмесез”, “сәу булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хөр ”	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, й)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. Нәрсә дәрәжә? Ниләрдә? Ничә? Син кем? Бармы?	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)
1.	Богдан					
2.	Нурлан					
3.	.....					
4.	.....					
Нәтиҗәләрен билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр			Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2			Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.			

дән 2,6 га кадәр	
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында математик тикшерү (декабрь, январь) үткәргә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1–2 бала катнашында, э йомгаклау эшчәнлегенә булганда барлык балалар белән бергә дә үткәргә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш. Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада, проекцион техника экранында уеннар кулланып үткәргә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан эзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп, гомуми нәтижә ясала.

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәжәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр.

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт-биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик уен. “Бу кем?” (I вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Уен эчтәлеген: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? (“Эни”...).

2. Дидактик уен “Кем юк?” (II вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Уен эчтәлеген: Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: “Кем юк?” (“Эби”...)

Уенны интерактив тактада, проекцион техника экранында, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәргә була.

3. Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеген: Мияу кәрзин белән ашамлыктар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: “Бу нәрсә?” (“Алма”...)

4. Дидактик уен “Нәрсә юк?”

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик уен "Исемнәр әйтсәң бирәм"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Өстәлдә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны (рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма"... ; "Бу кем?" - "Эти"... Бала дәрәжәсә җавап бирсә, аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик уен "Серле янчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемнәр әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик уен "Әйе-юк"

Сүзгә дәрәжәсә үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"... ; "Бу аю?" - "Әйе, аю"... ; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы житәрлек, уенчык, әйберләргә үзлектән, аңлап дәрәжәсә күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмдә җавап бирә. **Уртачадан түбән балл (1-1,9)** - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану ("Исәнме", "Исәнмесез", "Сау бул", "Сау булыгыз", "Рәхмәт", "Хәлләр ничек?")

1. Ситуатив күнегүләр.

а) "Куян аюга кунакка килә". Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?) - "Исәнме аю".

б) "Куян аюда кунакта булды". Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек сабуллаша?

(Нәрсә әйтә?) - "Сау бул, аю".

в) "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

2. Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-жимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

3. Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсә белән исәнләшеп, хәлләрен сорап, сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләргә урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмдә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-1,9) - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, ю, аша, эч, уйна)

1. Сүзгә уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзгә уен "Шаян уенчыклар". (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык "ашый" башлый. Бала боерыкны дәрәжәсә итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дәрәжәсә үти.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирэ-юньдэге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрен аңлап сөйләмдә куллану.

1.Дидактик уен "Уенчык нинди?"

(Лексика: зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлегә: Уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкны сыйфат билгесе белән атарга тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрәндәге 11 нче биремне кулланып була.

2.Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт".

(Лексика: чиста, пычрак).

Уен эчтәлегә: Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә. ("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрәндәге 13 нче биремне кулланып була.

3.Дидактик уен "Курчакка бүләк".

(Лексика: зур, кечкенә).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче зур курчакка - зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп", "Мә, кечкенә туп".

4.Дидактик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5.Дидактик уен "Ничә?"

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

6. Сюжетлы-роль уен: "Сыйлым".

(Лексика: тәмле)

- Оля, мә ипи, аша. Ипи тәмле(ме)?

- Әйе, ипи тәмле.

Югары дәрәжә (2,7-3)- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә. **5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).**

1.Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

Уен эчтәлегә: "Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.

К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

-Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля (Коля).

-Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2.Уен ситуациясе "Кунак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

Позови бабушку (дедушку). -Әби (бабай) кил монда.

Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)- Исәнме,әби (бабай).

Спроси у бабушки (дедушки) "Как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

Предложи бабушке (дедушке) сесть. - Әби (бабай) утыр.

Предложи бабушке (дедушке) пить чай. - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм сабуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрәндәге 3 нче биремне кулланып була.

4.Уен ситуациясе "Кунакларны

сыйла". Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрәндәге 16 нчы биремне кулланып була.

5. Уен ситуациясе "Бер - беренне сыйла".

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком". - Мә, алма, аша.- Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"- Алма тәмле?- Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрәндәге 6 нчы биремне кулланып була.

6. Уен ситуациясе "Уенчылар илендә"

Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

Предложи поиграть с игрушкой.- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

Позови друга, предложи помыть игрушку.-Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш-алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: - Бу нәрсә? – Аш (Бу аш).

2. Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңгә, кыяр, кәбестә, алма).

Уен эчтәлегә: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: - Нәрсә бар? – Кәбестә.

3. Дидактик уен “Нәрсә юк?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңгә, кыяр, кәбестә, алма).

Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. - Нәрсә юк? – Кишер юк. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәргә була.

4. Дидактик уен “Дәрәсен әйт”

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).

Уен эчтәлегә: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киёмнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дәрәс күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану.

(“Исэнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исэнмесез”, “Сау булыгыз”, “Хәлләр ничек?”). **Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):** *Поздоровайся с Акбаем.*

Спроси как дела у Акбая.

Скажи спасибо Акбаю.

Прощайся с Акбаем.

Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

(Лексика: кил, утыр, йокла, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Уен эчтәлегә: Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 5-6 сүз.

Уртачадан түбән (1-1,9) – 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди?

Ничә?). 1. Сюжетлы-роль уен “Кибет” (Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди?

Ничә?).

Балаларга рус телендә кибет уены үткәру аңлатыла. Өч төп сорауны куя белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

2. Дидактик уен “Нинди?”.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәргә була.

Әйберләргә билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

3. Дидактик уен “Ничә?”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. Дидактик уен “Дәрәс сана”.

Тәрбияче уенчылар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәренә санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә “Ничә...?” сорауын куялар һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...?”.

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.

Уртачадан түбән (1-1,9) – диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” сорауына аңлап җавап бирүләре билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля яки Коля.

- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай.

2. Уен ситуациясе “Кунак каршылыгыбыз”.

К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. - Кем анда? - Мин Акбай.

Позови Акбая. - Акбай, кил монда.

У Акбая сегодня день рождения. Подари свою игрушку:

- Акбай, мә кызыл туп. - Рәхмәт.

Угости гостей супом или кашей. - Мә, аш (ботка) (аша).

Что бы съест угощение попроси ложку.

- Кашык бир. - Нинди кашык?

- Зур, матур, зәңгәр кашык. - Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! – Исәнме!

- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.
- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир (әле). - Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә? - Ике аю.
- Мә, ике аю. - Рәхмәт.
- Сау бул. - Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча җавап бирә.

1. “Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш-алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, кәрпә, тавык, әтәч, үрдәк).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: - Бу нәрсә? – Бүре (Бу бүре).

2. Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемнәр сорый: - Портфельдә нәрсә бар? - Дәфтәр бар.

3. Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтәлегә: Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактик уен “Дәрәсән әйт”

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка).

Уен эчтәлегә: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрен атый.

Югары балл (2,7-3) — 10-12 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”, “Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”) Ситуатив күнегү:
Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана. **Уртача балл (2-2,6)** – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, жырла, йокла).

Дидактик уен: “Командир”

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, жырла, йокла).

Уен эчтәлеге: Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:
-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).
-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.
-Коля нишли?(Башка баладан сорый) –Коля сикерә. Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Нишлисең?
(Син нишлисең?) Ничә яшь? (Синә ничә яшь?) Кая барасың?)

1.Уен ситуацияләре:

- а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)
- б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Нишлисең? (Син нишлисең?))
- в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Ничә яшь? (Синә ничә яшь?))

2.Сюжетлы-рольле уен “Кибет” (Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Уен эчтәлеге: Балаларга рус телендә кибет уены үткәру аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

3.Дидактик уен “Нинди?”.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

4.Дидактик уен “Сана”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-1,9)– русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)

1.Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Синә ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2.Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.

Диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертәп баетырга була. - Исәнме. Хәлләр ничек?

- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйным. Син нишлисең?
- Мин ашым (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйным, йөгерәм, җырлым, йоклым, барам, шуам, рәсем ясым, укыйм).
- Нәрсә?
- Алма ашым.

- Алма тәмле(ме)?

- Әйе, алма тәмле.

- Сау бул.

3. Уен ситуациясе “Кая

барасың?” (Лексика:

мәктәп, кафе, цирк һ.б.) -

Исәнме! Хәлләр ничек?

- Әйбәт, рәхмәт.

- Кая барасың?

- Кафега барам.

- Кафеда нәрсә бар?

- (ашамлыклар атарга мөмкин) - Саша нишли?

- Саша бәрәңге ашый.

4. Ситуатив күнегү.

Спроси: что ты делаешь?

- Син нишлисең?

- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча җавап бирә.

4.1.2. “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча диагностика

Уку елы башында - уртанчылар төркеме татар телле
балаларның ана телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

	Биремнәр	Синең исемең (ничек?)		Үенчык бу (күрсәтә)		Үенчык һинди? (күрсәтә)		Тәрбияче биремнәр күрсәтә (үенчык фигуралар: сикер...)		Уен тәкъдим ителә. Бала биремне уңайлап		Нәтиҗә	
	Биремнәр саны	1		2		3		4		5		6	
	Үткәрү вакыты	Б	У	Б	У	У	Б	У	Б	У	Б	Б	У
№п /п	Баланың исем фамилиясе												
1													
2											2		8

3										1		8
4										2		9
Баллар кую тәртибе		Тулы жәмлә 3б. Ярдам б- н 2б. Аерым сүз б- н 1б.	Үзе әйтә 3б. Ярдәм бн 2б. Кабатл ый 1б.	4 сыйфа т әйтә 3б. 2- 3 сыйфа т әйтә 2б. Ярдәм б-н 1б.	Боерык бирә 3б. Ярдәм б-н 2б. Дөрес боерык бирми 1б.	биремн е аңлап үти- 3б. Ярдәм б-н 2б. Аңлам ый -1б						

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме татар телле балаларның ана телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

	Биремнәр	Үзең туында сөйләү			Ягымлы сүзләр			Уенчыкка боерык биру			Сорауларга жавап биру кем? нәрсе? нишли?			Нинди? сорагына жавап биру			Уенчыкларны санау			Гади жөмлөләр төзү			Уечыклар туында сөйләү			Сюжетлы расемнәр буенча хикәя төзү			Иллюстрацияләр күрсәтел, әсәрнең исеме сорала			нәтижә		
	Биремнәр саны	1			2			3			4			5			6			7			8			9			10			11		
	Үткәру вакыты	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б	У	А	Б		
№п /п	Баланың исем фамилиясе																																	
1																																		
2																																		
3																																		
Ел башында: Югары дәрәжәдә: Уртанчы дәрәжәдә: Түбән дәрәжәдә:					Ел уртасында: Югары дәрәжәдә: Уртанчы дәрәжәдә: Түбән дәрәжәдә:																													
Баллар кую тартибе		Тулы жөмлө 3б. Ярдам б-н 2б. Аерым сүз б-н 1б.			Үзе әйтә 3б. Ярдам б-н 2б. Кабатлы 1б.			Боерык бирә 3б. Ярдам б-н 2б. Дөрес боерык бируми 1б.			Дөрес жавап 3б. Ялгыша 2б. Ярдам б-н 1б.			4 сыйфат әйтә 3б. 2-3 сыйфат әйтә 2б. Ярдам б-н 1б.			Дөрес саны 3б. Ялгыша 2б. Ярдам б-н 1б.			Дөрес жөмлө төзи 3б. Ялгыша 2б. Ярдам б-н 1б.			3-4 жөмлөдән төзи 3б. Ялгыша 2б. Ярдам б-н 1б.			Үзе сөйли 3б. Ярдам б-н 2б. Аерым сүзләр куллана 1б.			Дөрес жавап 3б. Ярдам б-н 2б. Ялгыша 1б.					

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме татар балаларының ана телен үزلәштерү дәрәжәләрен билгеләү.

Биремнәр																						
Үзең турында сөйләү																						
Ягымлы сүзләр																						
Сүзләргә темалар буенча гомумиләштерү																						
Сорауларга җавап бирү кем? нәрсә? нишли? нинди? ничә?																						
Авазларның әйтелешен тикшерү ү, ә, Һ, җ, һ																						
Уенчыкларны санау																						
Мәгънәләре буенча капма-каршы сүзләр (антонимнар)																						
Җайларның бер-берсенә каршы әйтү																						
Сюжетлы рәсемнәр буенча хикәя төзү																						
Әдәбият һәм фольклор																						
Сүзләрнең үзгәрүчәнлеге																						
Биремнәр саны																						
1																						
2																						
3																						
4																						
5																						
6																						
7																						
8																						
9																						
10																						
11																						
Үткәрү вакыты																						
Б У А Б У А Б У А Б У А Б У А Б У А Б У А Б У А Б																						
№ п/п Баланың исем фамилиясе																						
1																						
2																						
3																						
Ел башында: Югары дәрәжәдә: 2 – 20% Уртанчы дәрәжәдә: 8-80% Түбән дәрәжәдә:0									Ел уртасында: Югары дәрәжәдә: Уртанчы дәрәжәдә: Түбән дәрәжәдә:									Ел азагында: Югары дәрәжәдә: Уртанчы дәрәжәдә: Түбән дәрәжәдә:				

	Баллар кую тәртибе	
	4-5 жөмлә 3б. 3-4 жөмлә 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	8 сүз 3б. 4-5 сүз 2б. 2-3 сүз 1б.	
	Дөрес җавап 3б. Ялгыш 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	Дөрес җавап 3б. Ялгыш 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	Дөрес 3б. 2авазны айт 2б. 3 ав. дөрес айтми 1б.	
	Дөрес җавап 3б. Ялгыш 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	Дөрес җавап 3б. Ялгыш 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	Дөрес айт 3б. Ялгыш 2б. Ярдәм б-н 1б.	
	Үзе сөйлә 3б. Ярдәм б-н 2б. Аерым сүзләр куллана 1б.	
	Биремнәрне дөрес үти 3б. 2биремне 2б. 1биремне 1б.	

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме татар телле балаларының ана телен үزلәштерү дәрәжәләрен билгеләү.

	Биремнәр	Үзең турында сөйләү	Ягымлы сүзләр	Сүзләргә темалар буенча гомумиләштерү	Сорауларга җавап бирү кем? нәрсә? нишли?	Җөмлеләрдә хаталарны төзәтү (ю ани күлмәк)	Җөмлеләргә тулыландыр: бала...ашый,чәчәк... төстә)	Антоним синоним айт	Әсәрнең эчтәлеген сөйлә перексаз	Билгеле бер темага тәҗрибәдән чыгып хикәя төзү	Балалар әдәбияты, фольклор давам ит...
	Биремнәр саны	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	Үткәрү вакыты	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б	А У Б
№п /п	Баланың исем фамилиясе										
1											
2											
3											
4											
5											
6											

		Ягымлы сүзләр куллау	Сүзләре гомуни- ләштерү	Капма- каршы сүзләр	Үзгә турында сөйлү	ә Рәсем буенча сөйлү	Арал бел диалог ( )	Фолькл ор сөзләше ( )	Табыйша аңлатла ( )	Баллар	Д
	...										
Нәтижеләрне бәяләү											
Югары дәрәжә 17-21 балл		Бала сөйләмдә актив, диалогта үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.									
Уртача дәрәжә 12- 16 балл		Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмдә аралаша.									
Уртачадан түбән дәрәжә 1-11 балл		Аңлый, русча җавап бирә.									

4.2. Файдаланган әдәбият

1. Туган телдә сөйләшәбез 2-3 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
2. Туган телдә сөйләшәбез 3-4 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
3. Туган телдә сөйләшәбез 4-5 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
4. Туган телдә сөйләшәбез 5-7 яшь, Зарипова З.М., Вәҗиева Л.Н.
5. Татарча сөйләшәбе 4-5 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
6. Татарча сөйләшәбе 5-6 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
7. Татарча сөйләшәбе 6-7 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
8. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү» З.М. Зарипова;
9. Балачак аланы – татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан:РИЦ,2012., Закирова К.В.;
10. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе Закирова К.В.;
11. Әй уйныйбыз, уйныйбыз... Закирова К.В., Мортазина Л.Р.;
12. Үстәрешле уеннар ... Закирова К.В., Кадырова Р.Ә.;
13. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р.Мортазина(Балалар бакчасында уеннар).

85

ОТПРАВИТЕЛЬ МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "ДЕТСКИЙ САД №395	ПОДПИСАНО
ВЛАДЕЛЕЦ СЕРТИФИКАТА Ярулина Ландыш Данилевна	
ДОЛЖНОСТЬ Исполняющий обязанности заведующего	
СЕРТИФИКАТ 6F2854630E3D802443BC25F9A35980F3	ПОДПИСАН 18.09.2023 16:31:56 МСК
ПОДПИСЬ ВЕРНА	